



แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570)

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 7
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
พฤษภาคม 2566

REGIONAL OFFICE OF AGRICULTURAL ECONOMICS 7
OFFICE OF AGRICULTURAL ECONOMICS
MINISTRY OF AGRICULTURE AND COOPERATIVES
MAY 2023

บทสรุปผู้บริหาร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 7 ได้จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) โดยมีความสอดคล้องกับนโยบายระดับโลก ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG (พ.ศ. 2564 - 2569) นโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แผนปฏิบัติการราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) และแผนด้านต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ร่วมกันพิจารณาวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงาน เพื่อจัดทำแผนพัฒนาด้านการเกษตรกลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)

1. เป้าหมายการพัฒนา

มุ่งสู่เกษตรมูลค่าสูง สร้างความเข้มแข็งด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ภาคเกษตรยั่งยืน และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

2. ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล

- 2.1 อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในพื้นที่ภาคกลางปริมณฑลสาขาเกษตรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 4.5 ต่อปี
- 2.2 รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ต่อปี
- 2.3 อัตราส่วนของหนี้สินต่อรายได้เงินสดเฉลี่ยสุทธิของครัวเรือนเกษตรลดลงร้อยละ 5 ต่อปี

3. ประเด็นการพัฒนา ประกอบด้วย 3 ประเด็นการพัฒนา 19 แนวทางการพัฒนา

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง

แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป การผลิตสินค้าเกษตรที่มีมาตรฐาน สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร ปรับโครงสร้างการผลิตจากผลิตมากแต่สร้างรายได้น้อย (More for Less) ไปสู่การผลิตน้อยแต่สร้างรายได้มาก (Less for More)
2. พัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเกษตร Smart Farming เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับ สามารถติดตามแหล่งที่มาของสินค้า (Traceability) ได้ตลอดกระบวนการ
3. ส่งเสริมเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรในการทำมาตรฐานสินค้า มาตรฐานฟาร์ม ที่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค และผู้ประกอบการ และสนับสนุนเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรให้เข้าถึงระบบการตรวจรับรองให้มากขึ้น
4. พัฒนาองค์ความรู้ด้านการเกษตร ต่อยอดการผลิตแบบเดิมสู่อุตสาหกรรมเกษตรที่มีความซับซ้อนและมีมูลค่าที่สูงขึ้น
5. ส่งเสริมสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ให้เป็นที่รู้จัก เพิ่มมูลค่า มีเรื่องราว และทันสมัย
6. ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ ให้น่าสนใจ และมีความปลอดภัย สร้างจุดขาย และชูความโดดเด่นในพื้นที่ เชื่อมโยงไปสู่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบครบวงจร

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทานด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม
แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์สินค้าเกษตร เพื่ออำนวยความสะดวกและเอื้อต่อการบริหารจัดการสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ตลอดห่วงโซ่อุปทานอย่างมีประสิทธิภาพ
2. สนับสนุน Smart Farmer/Young Smart Farmer กลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกรให้บริการทางการเกษตร (Agricultural service Provider: ASP) ส่งเสริมการใช้เครื่องมือ เครื่องจักร ในการทำการเกษตรทั้งพืช ปศุสัตว์ และประมง เพื่อทดแทนแรงงาน
3. สนับสนุน Smart Farmer/Young Smart Farmer ให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรในยุคดิจิทัล
4. พัฒนาระบบสารสนเทศการเกษตร การจัดทำ Big Data ระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยการเกษตรที่มีความเป็นปัจจุบัน ทันสมัย ทันต่อเวลา โดยเชื่อมโยงทุกภาคส่วนในทุกระดับ
5. เชื่อมโยงกลุ่มเกษตรกรกับภาคเกษตรอุตสาหกรรม ภายใต้การบริหารจัดการสมดุลระหว่าง Demand และ Supply
6. เชื่อมโยงตลาดภายในประเทศ และอนุภูมิภาค โดยใช้โอกาสและความได้เปรียบของที่ตั้ง
7. พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกลุ่มเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร รวมถึงเชื่อมโยงไปยังผู้ประกอบการ ภาคเอกชน
8. สนับสนุนเกษตรกรเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลผลิต ศูนย์กระจายสินค้า และการตลาดออนไลน์
9. ส่งเสริมความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานด้านวิจัยและพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ให้มีความสำคัญกับการส่งเสริมและต่อยอดผลงานวิจัยสู่เชิงพาณิชย์

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสาน ยึดตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ลดความเสี่ยงการพึ่งพาพืชเชิงเดี่ยว สร้างภูมิคุ้มกันให้เกษตรกร
2. ส่งเสริมการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน ขับเคลื่อนการทำเกษตรระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ทั้งพืช ปศุสัตว์ ประมงสร้างความปลอดภัยและมั่นคงด้านอาหาร
3. สร้างทัศนคติและค่านิยมใหม่ให้เห็นว่า เกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก เป็นรากฐานสำคัญของประเทศ
4. เพิ่มศักยภาพเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร ให้มีการบริหารจัดการที่ดี มีความเข้มแข็ง

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑลระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) จัดทำขึ้นเพื่อเป็นกรอบแนวทางการพัฒนาภาคเกษตร และเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาด้านการเกษตร ระดับจังหวัดของกลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล ประกอบด้วย จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม และ สมุทรปราการ เพื่อให้การพัฒนาภาคเกษตรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้การดำเนินงานสามารถ มุ่งสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑลระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) มีความสอดคล้องกับนโยบายระดับโลก ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG (พ.ศ. 2564 – 2569) นโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แผนปฏิบัติราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) และแผนด้านต่าง ๆ และได้ดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็น จากทุกภาคส่วน เพื่อให้แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑลระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) มีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงาน ต่อไป

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 7
พฤษภาคม 2566

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ก-ข
คำนำ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ-ฉ
สารบัญภาพ	ช
ส่วนที่ 1 ความสอดคล้องกับแผน 3 ระดับ	1
- นโยบายและยุทธศาสตร์ระดับโลก	1
- นโยบายและยุทธศาสตร์ระดับประเทศ (ความสอดคล้องกับแผน 3 ระดับ)	1
ส่วนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานกลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล	9
- ข้อมูลพื้นฐานทางกายภาพของกลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล	9
- ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล	10
- ข้อมูลด้านภาวะเศรษฐกิจ	29
- ภาวะเศรษฐกิจสังคมและครัวเรือนเกษตร	30
ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของกลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล	32
- การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้วย McKinsey 7-s Framework	32
- การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้วย PESTEL Analysis	35
- การวิเคราะห์ SWOT Analysis	40
ส่วนที่ 4 แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑลระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)	45
- เป้าหมายการพัฒนา	45
- ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล	45
- ประเด็นการพัฒนา	45
- ประเด็นพัฒนาที่ 1 ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง	46
- ประเด็นพัฒนาที่ 2 ส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทานด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม	47
- ประเด็นพัฒนาที่ 3 ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน	49

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	อาณาเขตติดต่อกับพื้นที่จังหวัดต่างๆ	9
2	การใช้ประโยชน์ที่ดินของกลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล	10
3	ปริมาณน้ำฝน จำนวนวันฝนตก และอุณหภูมि ปี 2560 – 2564 จังหวัดนครปฐม	11
4	เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรจังหวัดนครปฐม	12
5	เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2561/62 – 2565/66 จังหวัดนครปฐม ณ ระดับความชื้น 15%	12
6	เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปรัง ปีเพาะปลูก 2561 – 2565 จังหวัดนครปฐม ณ ระดับความชื้น 15%	13
7	จำนวนไก่เนื้อ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2560 – 2564 จังหวัดนครปฐม	13
8	จำนวนไก่ไข่ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2560 – 2564 จังหวัดนครปฐม	14
9	จำนวนสุกร ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2560 – 2564 จังหวัดนครปฐม	14
10	ปริมาณการผลิตปลานิล และปลาตูก ปี 2561 – 2565 จังหวัดนครปฐม	15
11	ปริมาณการผลิตกุ้งขาวแวนนาไม และกุ้งก้ามกราม ปี 2561 – 2565 จังหวัดนครปฐม	15
12	เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรจังหวัดนนทบุรี	17
13	เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2561/62 – 2565/66 จังหวัดนนทบุรี ณ ระดับความชื้น 15%	17
14	เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปรัง ปีเพาะปลูก 2561 - 2565 จังหวัดนนทบุรี ณ ระดับความชื้น 15%	18
15	ปริมาณการผลิตปลานิล และปลาตูก ปี 2561 – 2565 จังหวัดนนทบุรี	18
16	ปริมาณน้ำฝน จำนวนวันฝนตก และอุณหภูมิ ปี 2560 – 2564 จังหวัดปทุมธานี	19
17	เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรจังหวัดปทุมธานี	20
18	เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2564/65 จังหวัดปทุมธานี ณ ระดับความชื้น 15%	21
19	เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปรัง ปีเพาะปลูก 2561 – 2565 จังหวัดปทุมธานี ณ ระดับความชื้น 15%	21
20	จำนวนไก่เนื้อ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2560 – 2564 จังหวัดปทุมธานี	22
21	จำนวนไก่ไข่ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2561 – 2564 จังหวัดปทุมธานี	22
22	จำนวนสุกร ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2562 – 2564 จังหวัดปทุมธานี	23
23	ปริมาณการผลิตปลานิล และปลาตูก ปี 2559 – 2563 จังหวัดปทุมธานี	23
24	ปริมาณการผลิตกุ้งขาวแวนนาไม ปี 2562 – 2565 จังหวัดปทุมธานี	24
25	ปริมาณน้ำฝน จำนวนวันฝนตก และอุณหภูมิ ปี 2560 – 2564 จังหวัดสมุทรปราการ	24
26	เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรจังหวัดสมุทรปราการ	26
27	เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2560/61 – 2564/65 จังหวัดสมุทรปราการ ณ ระดับความชื้น 15%	26

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
28	เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปรัง ปีเพาะปลูก 2561 – 2565 จังหวัดสมุทรปราการ ณ ระดับความชื้น 15%	27
29	จำนวนไก่เนื้อ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2560 – 2564 จังหวัดสมุทรปราการ	27
30	จำนวนไก่ไข่ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2560 – 2564 จังหวัดสมุทรปราการ	28
31	ปริมาณการผลิตปลานิล และปลาดุก ปี 2561 – 2565 จังหวัดสมุทรปราการ	28
32	ผลิตภัณฑ์มวลรวมแยกรายจังหวัด ณ ราคาประจำปี ปี 2563	29
33	โครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมของกลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล ณ ราคาประจำปี	30
34	ภาวะเศรษฐกิจสังคมและครัวเรือนเกษตร ปี 2563/2564	31
35	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้วย McKinsey 7-s Framework	32
36	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้วย PESTEL Analysis	35
37	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรของกลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล	37
38	TOWS Matrix	41
39	แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)	51

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ความสอดคล้องของแผนพัฒนาด้านการเกษตรกลุ่มจังหวัดกลางปริมณฑล (พ.ศ. 2566 – 2570) กับแผน 3 ระดับ	8
2	สาระสำคัญของแผนพัฒนาด้านการเกษตรกลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)	50

ส่วนที่ 1

ความสอดคล้องกับแผน 3 ระดับ

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ได้ดำเนินการจัดทำให้มีความสอดคล้องกับนโยบายระดับโลก นโยบายและยุทธศาสตร์ระดับประเทศ 3 ระดับ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายรัฐบาล และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. นโยบายและยุทธศาสตร์ระดับโลก

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) องค์การสหประชาชาติ ได้จัดทำวาระการพัฒนากายหลังปี ค.ศ. 2015 (post-2015 development agenda) มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งขจัดความยากจนในทุกมิติและทุกรูปแบบ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นกรอบกำหนดทิศทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกในอีก 15 ปี ข้างหน้า (พ.ศ. 2559-2573) ซึ่งครอบคลุม 3 เสาหลัก การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมถึงความเชื่อมโยงระหว่างมิติต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย 17 เป้าหมาย 169 เป้าประสงค์ โดยมีเป้าหมายที่เกี่ยวข้องจำนวน 2 เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายที่ 2 ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน และ เป้าหมายที่ 8 ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่และมีผลผลิตภาพ และการมีงานที่สมควรสำหรับทุกคน

2. นโยบายและยุทธศาสตร์ระดับประเทศ (ความสอดคล้องกับแผน 3 ระดับ)

2.1 แผนระดับที่ 1 ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 มีวิสัยทัศน์ คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลายมิติ พัฒนาคมนในทุกมิติ และในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม การพัฒนาประเทศในช่วงของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติที่ 4 ด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2.2 แผนระดับที่ 2

2.2.1 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

เป็นส่วนสำคัญในการถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ชาติลงสู่แผนระดับต่าง ๆ ในลักษณะที่มีการบูรณาการเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ มีทั้งหมด 23 ฉบับ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 9 ฉบับ ได้แก่ (03) การเกษตร (05) การท่องเที่ยว (07) โครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล (08) ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่

(15) พลังทางสังคม (16) เศรษฐกิจฐานราก (18) การเติบโตอย่างยั่งยืน (19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (23) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

2.2.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566- 2570) มีวัตถุประสงค์เพื่อพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” มีเป้าหมายหลัก 5 ประการ ได้แก่ (1) การปรับโครงสร้างภาคการผลิตสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม (2) การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ (3) การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม (4) การเปลี่ยนผ่านไปสู่ความยั่งยืน (5) การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับความเสี่ยงและการเปลี่ยนแปลงภายใต้บริบทโลกใหม่ โดยภายใต้องค์ประกอบในแต่ละด้าน ได้มีการกำหนด “หมุดหมาย” (Milestones) ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงสิ่งที่ประเทศไทยปรารถนาจะ “เป็น” มุ่งหวังจะ “มี” หรือต้องการจะ “ขจัด” ในช่วงระยะเวลา 5 ปี ของแผนฯ ซึ่งประกอบด้วย 13 หมุดหมาย โดยมีหมุดหมายที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 หมุดหมาย ได้แก่ หมุดหมายที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง หมุดหมายที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน หมุดหมายที่ 5 ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค หมุดหมายที่ 7 ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้ หมุดหมายที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ หมุดหมายที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

2.3 แผนระดับที่ 3

2.3.1 ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564-2569

มุ่งเน้นการสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจจากฐานทรัพยากรที่มีความหลากหลายด้วยการใช้ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม ร่วมกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และความคิดสร้างสรรค์ ในการเพิ่มการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ใน 4 สาขายุทธศาสตร์ คือ เกษตรและอาหาร สุขภาพและการแพทย์ พลังงาน วัสดุและเคมีชีวภาพ การท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเศรษฐกิจหมุนเวียนซึ่งมีศักยภาพจะเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้น 1 ล้านล้านบาท จากฐานความหลากหลายของทรัพยากรชีวภาพ (Nature) วัฒนธรรม (Culture) และความเอื้อเพื่อเพื่อแผ้ว (Nurture) โดยวิสัยทัศน์ คือ เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ประชาชนมีรายได้ดี คุณภาพชีวิตดี รักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพให้มีคุณภาพที่ดี ด้วยการใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพด้วยการจัดสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งด้วยทุนทรัพยากร อัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ และยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้ BCG ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน และยุทธศาสตร์ที่ 4 เสริมสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยที่มีความเกี่ยวข้องทั้ง 4 ยุทธศาสตร์

2.3.2 นโยบายรัฐบาล

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2562 ให้ทราบถึงแนวทางการบริหารราชการแผ่นดินที่รัฐบาลจะดำเนินการเพื่อพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวไปข้างหน้าด้วยความมั่นคง สังคมไทยมีความสุข สามัคคี และเอื้ออาทร คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีความพร้อมที่จะดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 เศรษฐกิจไทยมีความแข็งแกร่งและมีความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น ควบคู่ไปกับการดูแลสุขภาพการธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีนโยบายหลักและนโยบายเร่งด่วนที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ดังนี้

1) นโยบายหลัก 6 ด้าน ประกอบด้วย นโยบายหลักที่ 1 การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ นโยบายหลักที่ 5 การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย นโยบายหลักที่ 6 การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค นโยบายหลักที่ 7 การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก นโยบายหลักที่ 10 การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสีเขียวเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน และนโยบายหลักที่ 11 การปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐ

2) นโยบายเร่งด่วน 7 เรื่อง ได้แก่ นโยบายเร่งด่วนที่ 1 การแก้ไขปัญหาในการดำรงชีวิตของประชาชน นโยบายเร่งด่วนที่ 3 มาตรการเศรษฐกิจ นโยบายเร่งด่วนที่ 4 การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม นโยบายเร่งด่วนที่ 5 ยกระดับศักยภาพแรงงาน นโยบายเร่งด่วนที่ 6 การวางรากฐานระบบเศรษฐกิจของประเทศสู่อนาคต และนโยบายเร่งด่วนที่ 10 การพัฒนาระบบการให้บริการประชาชน และนโยบายเร่งด่วนที่ 11 การจัดเตรียมมาตรการรองรับภัยแล้งและอุทกภัย

2.3.3 นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีแนวทางการพัฒนาเพื่อขับเคลื่อนด้านการเกษตรให้มีความยั่งยืนด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1) **ยุทธศาสตร์ตลาดนำการผลิต** โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการประสานความร่วมมือกับกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย Lazada Shopee Alibaba สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดให้มีความหลากหลาย ทั้งในรูปแบบตลาดออนไลน์และออฟไลน์ รวมถึงการจัดกิจกรรมจับคู่ธุรกิจผู้ซื้อกับผู้ขายเพื่อสร้างเครือข่ายธุรกิจเกษตรทั้งผลผลิตและสินค้าเกษตรแปรรูป เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์เกษตรชุมชนที่เชื่อมโยงกับตลาดชุมชนหรือตลาดเกษตรกร อีกทั้งส่งเสริมระบบเกษตรพันธสัญญา เพื่อสร้างความไว้วางใจระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบการ โดยมีความร่วมมือด้านการตลาดที่สำคัญ ได้แก่

1.1) ความร่วมมือกับกระทรวงพาณิชย์ การสร้างกลไกความร่วมมือให้เกิดการบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรมระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงพาณิชย์ ให้เกิดการขับเคลื่อนภายใต้ยุทธศาสตร์ตลาดนำการผลิต ผ่านคณะทำงานร่วมของทั้ง 2 กระทรวง โดยการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อน ได้แก่ (1) การสร้างและใช้ข้อมูลจากฐานเดียวกัน (Single Big Data) จัดทำ Dashboard สินค้าเกษตร (2) การสร้างแพลตฟอร์มกลาง "เกษตรผลิต พาณิชย์ตลาด" โดยคัดเลือกกลุ่มสหกรณ์ กลุ่มเกษตรแปลงใหญ่ และวิสาหกิจชุมชนเป็นกลุ่มนำร่องในการออกแบบจัดทำแพลตฟอร์มกลาง (3) การสร้างความเชื่อมั่นด้านคุณภาพ มาตรฐาน ความปลอดภัย และการตรวจสอบย้อนกลับ และ (4) การพัฒนาคนและผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของตลาด

1.2) ความร่วมมือกับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย โดยพัฒนาเกษตรแม่นยำสู่ธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรม ในสินค้าเกษตรสำคัญ อาทิ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดหวาน และมะเขือเทศ ร่วมกับบริษัทผู้รับซื้อในเครือข่ายสภาอุตสาหกรรม เป็นการดำเนินงานที่เน้นให้เกษตรกรรวมกลุ่มเป็นแปลงใหญ่ ด้วยกระบวนการจัดการที่ลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น สนับสนุนแผนการตลาดที่ชัดเจนของอุตสาหกรรม ทั้งด้านปริมาณ คุณภาพ และช่วงเวลาการรับซื้อ ทั้งนี้พื้นที่เป้าหมาย คือ พื้นที่เกษตรกรที่ผลิตสินค้าตามเป้าหมายของอุตสาหกรรมที่ห่างจากแหล่งรับซื้อผลผลิตในรัศมีไม่เกิน 100 กิโลเมตร เพื่อลดภาระต้นทุนการจัดการด้านโลจิสติกส์

1.3) การพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มโอกาสและการรับรู้ความต้องการของตลาด โดยการพัฒนาช่องทางเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรทั้งในและต่างประเทศ การจัดทำร้านค้าออนไลน์ให้กับสินค้าเกษตร ด้วยการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ พัฒนาระบบเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานอย่างต่อเนื่อง และการพัฒนาต่อยอดระบบเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ การใช้งานของเกษตรกร เช่น การ Live จำหน่ายสินค้าทาง Facebook รวมถึงการเชื่อมโยงระบบจัดเก็บและขนส่งสินค้า ตลอดจนการเชื่อมโยงเครือข่าย/คลัสเตอร์ ให้แก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โดยพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

2) ยุทธศาสตร์เทคโนโลยีเกษตร 4.0 เพื่อการพัฒนาภาคเกษตรกรรมโดยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมตลอดโซ่อุปทานและโซ่คุณค่า (Supply-Value Chain) ตั้งแต่การผลิต การแปรรูปจนถึงการตลาด

2.1) พัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อเป็นต้นแบบเกษตรอัจฉริยะให้กับเกษตรกร รวมถึงเป็นกลไกส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีการเกษตรผ่านการรวมกลุ่ม

2.2) พัฒนาศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (AIC) เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีทางการเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตร การประดิษฐ์ นวัตกรรม รวมทั้งเครื่องจักรกลเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ของแต่ละจังหวัด โดยเชื่อมโยงการทำงานกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อยกระดับสู่การทำเกษตรสมัยใหม่เกษตรแบบแม่นยำ (Precision Agriculture) และเกษตรอัจฉริยะ

2.3) พัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) และส่งเสริมสถาบันเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ให้เป็นผู้ให้บริการทางการเกษตร (Agricultural Service Providers: ASP) เพื่อยกระดับการให้บริการทางการเกษตร และเป็นช่องทางการเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรสมัยใหม่ได้อย่างครบวงจร

3) ยุทธศาสตร์ 3'S คือ "Safety" ความปลอดภัยของอาหาร "Security" ความมั่นคง มั่งคั่งของภาคการเกษตรและอาหาร และ "Sustainability" ความยั่งยืน ของภาคการเกษตร

3.1) Safety เน้นสินค้าเกษตรและอาหารของไทยมีความปลอดภัย เชื่อมั่น ในระบบที่มีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) มาตรฐานสินค้าเกษตรของไทยเป็นไปตามมาตรฐานสากล และมั่นใจว่าสินค้าเกษตรและอาหารของไทย ผลิตด้วยความปลอดภัยทั้งระบบ เพื่อผู้บริโภคภายในประเทศ และส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ

3.2) Security เน้น 4 ด้าน ได้แก่ (1) Food Security ไทยเป็นผู้ส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารที่สำคัญของโลก สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารได้เพียงพอ และสามารถผลิตเลี้ยงคนทั่วโลกได้ โดยมีตัวอย่างสินค้าดาวเด่นของไทย อาทิ ข้าว มันสำปะหลัง ไข่ สินค้าประมง (2) Health Security ไทยมีมาตรการควบคุม ป้องกันการระบาดของโรคที่เข้มงวด (3) Biosecurity ไทยมีระบบควบคุม/ป้องกันโรคระบาดในสัตว์ และพืช รวมทั้ง ศัตรูพืช การนำแอปพลิเคชัน e-Smart Plus มาใช้ในการประเมินความเสี่ยงฟาร์มสุก รูปแบบ Real time สำหรับโรค African Swine Fever (ASF) และ (4) Farmer Security เน้นการเสริมสร้างเกษตรกร และองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง ส่งเสริมเกษตรกรพอเพียง และ Smart Farmer, Young Smart Farmer เพื่อให้ภาคเกษตรมีความมั่นคง

3.3) Sustainability ระบบการทำเกษตรของไทยเน้นความยั่งยืน เช่น เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ เกษตรธรรมชาติ และวนเกษตร การลด ละ เลิก การใช้สารเคมี ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง มีการนำเทคโนโลยีฝนหลวงมาใช้ประโยชน์ มีการจัดสิทธิในการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้ความสำคัญกับความยั่งยืนของดิน การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) เพื่อลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และมีการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ รวมถึงการขับเคลื่อนโดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio - Circular - Green Economy: BCG Economy) และ SDGs ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร

4) ยุทธศาสตร์การบริหารเชิงรุกแบบบูรณาการกับทุกภาคส่วน

4.1) การบูรณาการเพื่อพัฒนาฐานข้อมูล Big Data ในการใช้ประโยชน์และเชื่อมโยง แลกเปลี่ยนกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อการบริหารและสนับสนุนข้อมูลที่ดีแก่เกษตรกรสำหรับการตัดสินใจ ที่ถูกต้องและเหมาะสม รวมถึงตรวจสอบศักยภาพพื้นที่ โดยบูรณาการจัดทำระบบแผนที่เกษตร เพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) สำหรับเป็นเครื่องมือในการวางแผนบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่สำคัญ ที่คำนึงถึงความเหมาะสมด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจสำหรับการเชื่อมโยงข้อมูล และช่วยให้เกษตรกรมีข้อมูลที่ดี โดยมีการรวบรวมข้อมูลและการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรให้ครอบคลุมทุกด้านทั้งสินค้า การตลาดและทรัพยากร และครอบคลุมพื้นที่ทั้ง 77 จังหวัด เพื่อบริหารจัดการสินค้าเกษตรและทรัพยากรทางการเกษตรนำไปใช้วางแผนการผลิตอย่างเป็นระบบ รวมถึงการรับรู้ความต้องการคุณภาพและปริมาณของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

4.2) สร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในด้านการพัฒนาการเกษตร การนำจุดแข็งหรือศักยภาพของแต่ละภาคส่วนมารวมมือกัน เพื่อพัฒนาภาคเกษตรตลอดโซ่อุปทาน เช่น ความร่วมมือด้านการตลาดร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย แพลตฟอร์มตลาดออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อเชื่อมโยงด้านการตลาดให้มีความหลากหลายใช้ในการซื้อขายได้จริง

5) ยุทธศาสตร์เกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวศาสตร์พระราชา โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันและสร้างความมั่นคงแก่เกษตรกร ได้แก่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ เกษตรทฤษฎีใหม่ และโครงการหลวง ด้วยการถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านกลุ่มเกษตรกร เครือข่ายเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและพึ่งพาตนเองได้

2.3.4 แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2566-2570

แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2566-2570 มีวิสัยทัศน์ คือ "เกษตรไทยสู่เกษตรมูลค่าสูง เกษตรกรมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ภาคเกษตรเติบโตอย่างยั่งยืน" โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการเกษตรมืออาชีพ สามารถยกระดับผลผลิตภาพการผลิตภาคเกษตรให้สูงขึ้น ด้วยความร่วมมือเครือข่ายจากทุกภาคส่วน 2) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรในระดับนานาชาติ ด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม 3) เพื่อส่งเสริมและพัฒนางานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตร ควบคู่ไปกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อยอดในเชิงพาณิชย์ได้อย่างแท้จริง 4) เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการเกษตรให้เพียงพอและทั่วถึง 5) เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด 6) เพื่อสร้างความเข้มแข็งในระดับฐานรากให้สามารถพึ่งตนเองและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม มีเป้าหมาย คือ 1) ผลผลิตภัณฑมวลรวมในประเทศ สาขาเกษตรและเกษตรแปรรูปเพิ่มขึ้น 2) ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้น 3) รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น 4) ทรัพยากรการเกษตรได้รับการอนุรักษ์ พื้นฟู และใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า 5) ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของภาคเกษตรลดลง ซึ่งมีประเด็นการพัฒนา 4 ประเด็น คือ ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่ ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง ประเด็นการพัฒนาที่ 3 เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตร ประเด็นการพัฒนาที่ 4 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการเกษตร

2.3.5 แผนปฏิบัติการด้าน...ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในช่วงระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570)

1) แผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ พ.ศ. 2566-2570

แผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ พ.ศ. 2566-2570 มีวิสัยทัศน์ คือ “ประเทศไทยเป็นผู้นำเกษตรอินทรีย์ของภูมิภาคอาเซียน บนพื้นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืนภายในปี 2570” โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อส่งเสริมระบบการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับวิถีธรรมชาติ รักษาความสมดุลให้กับระบบนิเวศ มีความปลอดภัย นำไปสู่ความเป็นอยู่และสุขภาพที่ดีของผู้ผลิตและผู้บริโภค 2) เพื่อยกระดับการผลิตเกษตรอินทรีย์ให้ได้มาตรฐานในระดับชุมชน ระดับประเทศ และระดับสากล ให้เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร มีเป้าหมาย คือ สินค้าเกษตรอินทรีย์ของไทยมีคุณภาพและมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับทั้งในระดับชุมชน ระดับประเทศ และระดับสากล สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรและยกระดับรายได้ให้เกษตรกร นำไปสู่ความเป็นอยู่และสุขภาพที่ดีที่ยั่งยืน ซึ่งมีประเด็นการพัฒนา 4 ประเด็น คือ ประเด็นการพัฒนาที่ 1 พัฒนาศักยภาพการผลิต และการบริหารจัดการตลอดโซ่อุปทานเกษตรอินทรีย์

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ยกระดับมาตรฐานและระบบการตรวจสอบรับรองเกษตรอินทรีย์ ประเด็นการพัฒนาที่ 3 พัฒนาการตลาดและสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ ประเด็นการพัฒนาที่ 4 ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรม และฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์

2) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ภาคการเกษตร พ.ศ. 2566-2570

แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย (พ.ศ. 2566 - 2570)

ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา จำนวน 5 แนวทาง ได้แก่แนวทางการพัฒนาที่ 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก แนวทางการพัฒนาที่ 2 การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าโซ่อุปทาน แนวทางการพัฒนาที่ 3 การพัฒนาพิธีการศุลกากร กระบวนการนำเข้า - ส่งออกที่เกี่ยวข้อง และการอำนวยความสะดวกในการขนส่งระหว่างประเทศ แนวทางการพัฒนาที่ 4 การพัฒนาศักยภาพผู้ให้บริการโลจิสติกส์ไทย และแนวทางการพัฒนาที่ 5 การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมและการติดตามด้านโลจิสติกส์ โดยมีแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาคเกษตร จำนวน 2 แนวทาง คือ แนวทางการพัฒนาที่ 2 การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าโซ่อุปทาน กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาการบริหารจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานภาคการเกษตร แนวทางการพัฒนาที่ 3 การพัฒนาพิธีการศุลกากร กระบวนการนำเข้า-ส่งออกที่เกี่ยวข้อง และการอำนวยความสะดวกในการขนส่งระหว่างประเทศ ใน 2 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูลและใช้ประโยชน์จากระบบ National Single Window (NSW) และกลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบการโลจิสติกส์ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

2.3.6 แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล (พ.ศ. 2566 - 2570)

แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล (พ.ศ. 2566 - 2570) มีเป้าหมายการพัฒนา คือ “กลุ่มจังหวัดอัจฉริยะที่ยั่งยืน (Smart and Sustainability Cluster)” มีประเด็นการพัฒนา 4 ประเด็น ประกอบด้วย ประเด็นการพัฒนาที่ 1 พัฒนาระบบการผลิตภาคการเกษตร อุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม ด้วยระบบธุรกิจเกษตรอัจฉริยะ ประเด็นการพัฒนาที่ 2 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์ และ ระบบป้องกันบรรเทาพิบัติภัย ประเด็นการพัฒนาที่ 3 พัฒนาคุณภาพชีวิตสู่สังคมน่าอยู่ ประเด็นการพัฒนาที่ 4 พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงวัฒนธรรมที่หลากหลาย

ความสอดคล้องของแผนพัฒนาด้านการเกษตรกลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล พ.ศ. 2566 – 2570 กับแผน 3 ระดับ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี	2. ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน		4. ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม		6. ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม			
แผนระดับ 2	3. การเกษตร	5. การท่องเที่ยว	7. โครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล		8. ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่			
แผนแม่บท	15. พลังทางสังคม	16. เศรษฐกิจฐานราก	18. การเติบโตอย่างยั่งยืน	19. การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ	23. การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม			
แผนพัฒนา ฉบับที่ 13	หมวดหมู่ที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง		หมวดหมู่ที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยว		หมวดหมู่ที่ 5 ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค			
	หมวดหมู่ที่ 7 ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม		หมวดหมู่ที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียน		หมวดหมู่ที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลง			
แผนระดับ 3	นโยบายรัฐบาล	นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์				แผนพัฒนา กลุ่มจังหวัด ภาคกลาง ปริมณฑล	แผนปฏิบัติการ ด้านการพัฒนา โลจิสติกส์ของ ประเทศไทย	
	ยุทธศาสตร์ การขับเคลื่อน ประเทศไทยด้วย โมเดลเศรษฐกิจ BCG	ตลาดนำ การผลิต	เทคโนโลยี เกษตร 4.0	ยุทธศาสตร์ 3'S	การบริหาร เชิงรุกแบบ บูรณาการ กับทุกภาค ส่วน			เกษตรกรรม ยั่งยืนตาม แนวศาสตร์ พระราชฯ
	แผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2566 – 2570							
	1. ยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่		2. ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง		3. เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตร		4. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการเกษตร	
แผนพัฒนาด้าน การเกษตรกลุ่มจังหวัด ภาคกลางปริมณฑล	ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง		ส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทานด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม		ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน			

ส่วนที่ 2

ข้อมูลพื้นฐานกลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล

1. ข้อมูลพื้นฐานทางกายภาพของกลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล

1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล ประกอบด้วย นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ รายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 อาณาเขตติดต่อกับพื้นที่จังหวัดต่างๆ

จังหวัด	ทิศเหนือ	ทิศใต้	ทิศตะวันออก	ทิศตะวันตก
นครปฐม	อ.สองพี่น้อง จ.สุพรรณบุรี	อ.กระทุ่มแบน อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร, อ.บางแพ จ.ราชบุรี	อ.ไทรน้อย อ.บางใหญ่ อ.บางกรวย จ.นนทบุรี, ทวิวัฒนา หนองแขม กรุงเทพมหานคร, อ.บางไทร จ.พระนครศรีอยุธยา	อ.บ้านโป่ง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี และ อ.ท่ามะกา อ.พนม ทวน จ.กาญจนบุรี
นนทบุรี	อ.ลาดบัวหลวง จ.พระนครศรีอยุธยา, อ.ลาดหลุมแก้ว อ.เมืองปทุมธานี จ.ปทุมธานี	บางพลัด ตลิ่งชัน ทวิวัฒนา กรุงเทพมหานคร (ฝั่งธนบุรี)	ดอนเมือง หลักสี่ จตุจักร บางซื่อ กรุงเทพมหานคร (ฝั่งพระนคร)	อ.พุทธมณฑล อ.บางเลน จ.นครปฐม
ปทุมธานี	อ.บางไทร อ.บางปะอิน อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา, อ.หนองแค อ.วิหาร แดง จ.สระบุรี	หนองจอก คลองสาม วา สายไหม บางเขน ดอนเมือง กรุงเทพมหานคร, อ.ปากเกร็ด อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี	อ.องครักษ์ จ.นครนายก, อ.บางน้ำเปรี้ยว จ.ฉะเชิงเทรา	อ.ลาดบัวหลวง จ.พระนครศรีอยุธยา, อ.บางเลน จ.นครปฐม , อ.ไทรน้อย จ. นนทบุรี
สมุทรปราการ	กรุงเทพมหานคร (เขตบางนา ประเวศ ลาดกระบัง), จ.ฉะเชิงเทรา (อำเภอเมือง)	ติดกับทะเลอ่าวไทย	จ.ฉะเชิงเทรา (อำเภอบางปะกง อำเภอบ้านโพธิ์)	กรุงเทพมหานคร ฝั่งธนบุรี (แขวงบาง มด เขตทุ่งครุ แขวง ท่าข้าม เขตบางขุน เทียน)

ที่มา : แผนพัฒนาภูมิภาคกลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล

1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล ซึ่งประกอบไปด้วย จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสมุทรปราการ มีขนาดพื้นที่รวมประมาณ 5,320.58 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 3,325,362.5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.20 ของพื้นที่ภาคกลางและคิดเป็นร้อยละ 1.04 ของประเทศ โดยกลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล ตั้งอยู่ในพื้นที่ราบลุ่มภาคกลาง มีอาณาเขตเกือบล้อมรอบกรุงเทพมหานคร

1.3 การใช้ประโยชน์ที่ดิน

กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร เท่ากับ 1,810,312 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.21 ของประเทศ หากเปรียบเทียบพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรต่อพื้นที่ทั้งหมดรายจังหวัด พบว่า จังหวัดนครปฐม มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรสูงถึง ร้อยละ 49.56 ของพื้นที่จังหวัด รองลงมาคือ จังหวัดปทุมธานี ร้อยละ 27.57 จังหวัดนนทบุรี ร้อยละ 12.02 และจังหวัดสมุทรปราการ ร้อยละ 10.85 รายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การใช้ประโยชน์ที่ดินของกลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล

จังหวัด	การใช้ประโยชน์ที่ดิน				
	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่เช่า (ไร่)	เนื้อที่ป่าไม้ (ไร่)	เนื้อที่ใช่ ประโยชน์ ทางการเกษตร (ไร่)	เนื้อที่ใช่ ประโยชน์ นอกการเกษตร (ไร่)
ประเทศ	320,696,888	29,030,459	102,353,485	149,251,941	69,091,463
กลุ่มจังหวัด					
ภาคกลาง	3,325,361	877,415	19,106	1,810,312	1,495,944
ปริมณฑล					
ปทุมธานี	953,660	316,643	-	499,058	454,602
นนทบุรี	388,939	135,947	-	217,616	171,323
นครปฐม	1,355,204	367,972	1,145	897,232	456,828
สมุทรปราการ	627,558	56,853	17,961	196,406	413,191

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2564

2. ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล

2.1 จังหวัดนครปฐม

1) ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของจังหวัดนครปฐม โดยทั่วไปมีลักษณะเป็นที่ราบถึงค่อนข้างราบเรียบ ไม่มีภูเขา และป่าไม้ ระดับความแตกต่างของความสูงของพื้นที่อยู่ระหว่าง 2-10 เมตร เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง สภาพพื้นที่โดยทั่วไปลาดจากทิศเหนือสู่ทิศใต้ และตะวันตกสู่ตะวันออกมีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่านจากทิศเหนือลงสู่ทิศใต้ พื้นที่ทางตอนเหนือและทางตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เป็นที่ดอน ส่วนพื้นที่ทางตอนกลางของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่ม มีที่ดอนกระจ่ายเป็นแห่งๆ และมีแหล่งน้ำกระจาย สำหรับพื้นที่ด้านตะวันออก และด้านใต้เป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำท่าจีน มีคลองธรรมชาติและคลองข่อยที่ขุดขึ้นเพื่อการเกษตรและคมนาคมอยู่มาก พื้นที่สูงจากระดับน้ำทะเล 2-4 เมตร

2) ปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิ

จังหวัดนครปฐม มีปริมาณน้ำฝนในช่วงระหว่างปี 2560-2564 พบว่า ปี 2560 มีปริมาณน้ำฝนมากที่สุดวัดได้ 1,228 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก 117 วัน และปี 2562 เป็นปีที่มีปริมาณน้ำฝน น้อยที่สุดวัดได้ 694 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก 87 วัน สำหรับปี 2564 มีปริมาณน้ำฝน 1,014 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก 106 วัน

ในช่วงระหว่างปี 2560-2564 จังหวัดนครปฐม มีอุณหภูมิเฉลี่ยต่อปี อยู่ในช่วง 27.8 – 28.5 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดจะอยู่ในช่วง 20.6 – 23.7 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดอยู่ในช่วง 35.8 – 37.1 องศาเซลเซียส รายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ปริมาณน้ำฝน จำนวนวันฝนตก และอุณหภูมิ ปี 2560 – 2564 จังหวัดนครปฐม

ปี	ปริมาณน้ำฝน (ม.ม.)	จำนวนวันฝนตก (วัน)	อุณหภูมิ (C°)		
			สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย
2560	1,228	117	36.4	20.7	28.0
2561	1,043	117	35.8	23.7	27.8
2562	694	87	36.9	20.6	28.5
2563	1,208	94	37.1	20.6	28.5
2564	1,014	106	36.3	20.7	27.9

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยความร่วมมือจากกรมอุตุนิยมวิทยา

3) ทรัพยากรดิน

จังหวัดนครปฐมมีเนื้อที่ทั้งหมด 1,355,204 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.42 ของพื้นที่ทั้งประเทศ โดยจัดอยู่ในลำดับที่ 62 ของประเทศ กรมพัฒนาที่ดิน ได้แบ่งลักษณะดินในจังหวัดนครปฐมตามลักษณะชุดดินได้ 20 ชุด รายละเอียดชุดดิน แต่ละชุดดินมีปริมาณพื้นที่แตกต่างกัน โดยดินชุดบางเขมมีพื้นที่มากที่สุด ตามด้วยดินชุดกำแพงแสน ขณะที่ดินชุดสิงห์บุรีมีพื้นที่น้อยที่สุด ดินส่วนใหญ่ในพื้นที่จังหวัดนครปฐมมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงค่อนข้างสูง มีความเหมาะสมต่อเกษตรกรรม

4) แหล่งน้ำ/ระบบชลประทาน

4.1) แหล่งน้ำธรรมชาติ

จังหวัดนครปฐมมีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ คือ แม่น้ำท่าจีน (แม่น้ำนครชัยศรี) ไหลผ่านจังหวัดนครปฐมตั้งแต่อำเภอบางเลน สิ้นสุดเขตจังหวัดนครปฐมที่เขตอำเภอสสามพราน เป็นแหล่งน้ำสายหลัก มีแม่น้ำหรือลำธาร คลอง จำนวน 724 สาย สามารถใช้งานได้ในฤดูแล้ง จำนวน 723 สาย มีหนองบึง 24 แห่ง สามารถใช้งานได้ในฤดูแล้ง จำนวน 23 แห่ง และอื่น ๆ จำนวน 224 แห่ง ใช้งานได้ในฤดูแล้ง จำนวน 224 แห่ง

4.2) พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน

ในเขตจังหวัดนครปฐม มีแหล่งน้ำประกอบด้วย โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาที่สร้างแล้วเสร็จจำนวน 8 โครงการ คือ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบางเลน โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากำแพงแสน โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครปฐม โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครชุม โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพระยาบันลือ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพนมทวน โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพระพิมล โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาภาษีเจริญ พื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากโครงการฯ มีจำนวน 1,036,626 ไร่ หรือร้อยละ 76.49 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด

5) การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ปี 2563 จังหวัดนครปฐม มีเนื้อที่ทั้งหมด 1,355,204 ไร่ เป็นเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรจำนวน 897,232 ไร่ โดยเป็นเนื้อที่นาข้าว จำนวน 425,218 ไร่ พืชไร่ จำนวน 167,415 ไร่ สวนไม้ผลไม้ยืนต้นจำนวน 34,799 ไร่ สวนผัก ไม้ดอกไม้ประดับ จำนวน 54,633 ไร่ และเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรอื่น ๆ จำนวน 215,167 ไร่ รายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรจังหวัดนครปฐม

ปี	เนื้อที่ทั้งหมด	เนื้อที่เช่า	เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร (ไร่)				
			นาข้าว	พืชไร่	สวนไม้ผล ไม้ยืนต้น	สวนผัก/ ไม้ดอกไม้ ประดับ	เนื้อที่ใช้ประโยชน์ ทางการเกษตรอื่น ๆ
2559	920,259	377,514	425,331	166,973	34,905	54,569	238,481
2560	920,622	377,475	425,113	167,470	34,757	54,625	238,657
2561	920,808	377,481	425,314	167,426	34,762	54,646	238,663
2562	920,469	377,424	425,174	167,295	34,759	54,617	238,624
2563	897,232	367,972	425,218	167,415	34,799	54,633	215,167

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6) สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ

6.1) ข้าวนาปี

ปี 2561/62 – 2565/66 สถานการณ์การผลิตข้าวนาปี เนื้อที่เพาะปลูกมีแนวโน้มลดลงจากปี 2561/62 ที่มีเนื้อที่เพาะปลูก 277,199 ไร่ ผลผลิต 206,155 ตัน เป็นเนื้อที่เพาะปลูก 256,840 ไร่ ผลผลิต 194,031 ตัน ในปี 2565/66 หรือลดลงร้อยละ 1.52 และ 1.15 ต่อปี เนื่องจากเกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่เพาะปลูกข้าวไปเป็นบ่อกุ้ง และพืชผักอื่นๆ ที่ให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า รายละเอียดตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2561/62 – 2565/66 จังหวัดนครปฐม ณ ระดับความชื้น 15%

ปีเพาะปลูก	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2561/62	277,199	275,128	206,155	749
2562/63	270,197	268,718	201,997	752
2563/64	271,279	270,118	204,836	758
2564/65	270,094	268,680	203,086	756
2565/66*	256,840	255,839	194,031	758
% (+/-) (ปี 2561/62-2565/66)	-1.52	-1.44	-1.15	0.29

หมายเหตุ: *ข้อมูลพยากรณ์ ณ เดือนตุลาคม 2565

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2566)

6.2) ข้าวนาปรัง

ปี 2561 - 25625 สถานการณ์การผลิตข้าวนาปรัง เนื้อที่เพาะปลูกมีแนวโน้มลดลง จากปี 2561 ที่มีเนื้อที่เพาะปลูก 291,850 ไร่ ผลผลิต 226,359 ตัน เหลือเนื้อที่เพาะปลูก 235,142 ไร่ ผลผลิต 181,153 ตัน ในปี 2565 หรือลดลงร้อยละ 4.20 และ 4.25 ต่อปี เนื่องจากเกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่เพาะปลูกข้าวไปเป็นบ่อแก้ง และพืชผักอื่นๆ ที่ให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า รายละเอียดตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปรัง ปีเพาะปลูก 2561 - 2565 จังหวัดนครปฐม ณ ระดับความชื้น 15%

ปีเพาะปลูก	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2561	291,850	291,387	226,359	777
2562	254,618	254,471	192,190	755
2563	254,627	254,224	191,485	753
2564	255,299	255,042	194,420	762
2565*	235,142	234,775	181,153	772
% (+/-) (ปี 2561-2565)	-4.20	-4.21	-4.25	-0.04

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์เบื้องต้น ณ เดือนมกราคม 2566

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2566)

6.3) ไข่เนื้อ

ปี 2560 - 2564 สถานการณ์การผลิตไข่เนื้อ มีแนวโน้มลดลง จากปี 2560 มีปริมาณการผลิต 33,071,488 ตัว และปริมาณการผลิต 26,707,047 ตัว ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 5.91 ต่อปี เนื่องจากต้นทุนการผลิตสูงขึ้น เกษตรกรปรับลดจำนวนการเลี้ยงต่อรอบ รายละเอียดตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนไข่เนื้อ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2560 - 2564 จังหวัดนครปฐม

ปี	จำนวนไข่เนื้อ ณ วันที่ 1 มกราคม (ตัว)	ปริมาณการผลิต (ตัว)
2560	6,068,234	33,071,488
2561	7,568,059	28,221,413
2562	4,007,060	23,738,146
2563	4,064,387	23,525,522
2564	4,597,389	26,707,047
% (+/-) (ปี 2560- 2564)	-11.10	-5.91

หมายเหตุ: ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6.4) ไข่ไก่

ปี 2560 – 2564 สถานการณ์การผลิตไข่ไก่แนวโน้มลดลง จากปี 2560 ที่มีปริมาณไข่ไก่ 1,011,149,375 ฟอง เป็นปริมาณไข่ไก่ 582,012,522 ฟอง ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 9.66 ต่อปี เนื่องจากราคาอาหารสัตว์ และค่าพันธุ์ไข่ไก่ รวมทั้งค่าแรงงานปรับตัวสูงขึ้นเกษตรกรจึงลดการผลิตลง ส่งผลให้ไข่ไก่ออกสู่ตลาดน้อยลง รายละเอียดตามตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ปริมาณการผลิตไข่ไก่ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2560 – 2564 จังหวัดนครปฐม

ปี	ปริมาณไข่ไก่ (ฟอง)
2560	1,011,149,375
2561	1,034,048,100
2562	1,061,441,832
2563	1,129,612,784
2564	582,012,522
% (+/-) (ปี 2560- 2564)	-9.66

หมายเหตุ: ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6.5) สุกร

ปี 2560 – 2564 สถานการณ์การผลิตสุกรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากปี 2560 ที่มีปริมาณการผลิต 394,686 ตัว เป็นปริมาณการผลิต 593,368 ตัว ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.85 ต่อปี เนื่องจากกรมปศุสัตว์มีการควบคุมและป้องกันการเกิดโรคระบาดอย่างเข้มงวด ทำให้ระบบการผลิตมีประสิทธิภาพมากขึ้น ประกอบกับราคาอยู่ในเกณฑ์ดี และภาครัฐมีนโยบายส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงปศุสัตว์เป็นอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ รายละเอียดตามตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนสุกร ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2560 – 2564 จังหวัดนครปฐม

ปี	จำนวนสุกร ณ วันที่ 1 มกราคม (ตัว)	ปริมาณการผลิต (ตัว)
2560	485,274	394,686
2561	437,183	424,287
2562	371,737	360,772
2563	310,655	301,491
2564	359,709	593,368
% (+/-) (ปี 2560- 2564)	-8.98	4.85

หมายเหตุ: ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6.6) ปลานิล และปลาดุก

ปี 2561-2565 สถานการณ์การผลิตปลานิลมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากปี 2561 ที่มีปริมาณการผลิต 8,554 ตัน และในปี 2565 มีปริมาณการผลิต 11,262 ตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.81 ต่อปี

ปี 2561-2565 สถานการณ์การผลิตปลาดุกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากปี 2561 ที่มีปริมาณการผลิต 657 ตัน และในปี 2565 มีปริมาณการผลิต 935 ตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.37 ต่อปี เนื่องจากมีปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเพาะเลี้ยง รายละเอียดตามตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ปริมาณการผลิตปลานิล และปลาดุก ปี 2561 – 2565 จังหวัดนครปฐม

ปี	ผลผลิต (ตัน)	
	ปลานิล	ปลาดุก
2561	8,554	657
2562	10,150	486
2563	10,875	754
2564	12,425	919
2565*	11,262	935
% (+/-) (ปี 2561- 2565)	7.81	14.37

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์ ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม 2565

ที่มา: (ข้อมูลเบื้องต้นจากกรมประมง) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6.7) กุ้งขาวแวนนาไม และกุ้งก้ามกราม

ปี 2561 - 2565 สถานการณ์การผลิตกุ้งขาวแวนนาไม เพิ่มขึ้น จากปี 2561 ที่มีปริมาณการผลิต 10,134 ตัน และในปี 2565 มีปริมาณการผลิต 10,699 ตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.45 ต่อปี เนื่องจากปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเลี้ยง ประกอบกับเกษตรกรมีการอนุบาลลูกพันธุ์ให้ได้ขนาดและแข็งแรงก่อนปล่อยลงบ่อเลี้ยงเพื่อเพิ่มอัตราการรอด และมีการพัฒนาระบบการเลี้ยงที่มีคุณภาพ

ปี 2562 - 2565 สถานการณ์การผลิตกุ้งก้ามกราม เพิ่มขึ้น จากปี 2562 ที่มีปริมาณการผลิต 3,805 ตัน และในปี 2565 มีปริมาณการผลิต 5,592 ตัน เนื่องจากปี 2565 เนื่องจากปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเลี้ยง ประกอบกับเกษตรกรมีการอนุบาลลูกพันธุ์ให้ได้ขนาดและแข็งแรงก่อนปล่อยลงบ่อเลี้ยงเพื่อเพิ่มอัตราการรอด และมีการพัฒนาระบบการเลี้ยงที่มีคุณภาพ รายละเอียดตามตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ปริมาณการผลิตกุ้งขาวแวนนาไม และกุ้งก้ามกราม ปี 2561 – 2565 จังหวัดนครปฐม

ปี	ผลผลิต (ตัน)	
	กุ้งขาวแวนนาไม	กุ้งก้ามกราม
2561	10,134	_*
2562	10,480	3,805
2563	10,239	2,295
2564	25,410	2,044
2565	10,699	5,592
% (+/-) (ปี 2561- 2565)	10.45	10.95

ที่มา: สำนักงานประมงจังหวัดนครปฐม / * ไม่มีข้อมูล

2.2 จังหวัดนนทบุรี

1) ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดนนทบุรี เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีแม่น้ำไหลผ่าน จึงแบ่งออกเป็น 2 ฝั่ง คือ ฝั่งตะวันตก ซึ่งมีขนาดพื้นที่ 3 ใน 4 ของจังหวัด พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มมีน้ำท่วมถึง มีคูคลองขนาดต่าง ๆ เชื่อมโยงกันหลายสายเหมือนใยแมงมุม มีการทำสวนไร่นา และฝั่งตะวันออกมีพื้นที่ 1 ใน 3 ของจังหวัด ได้แก่พื้นที่ในเขตเทศบาลนครนนทบุรีและเทศบาลนครปากเกร็ด เป็นเขตเมืองมีประชากรอยู่อย่างหนาแน่น

2) ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศของจังหวัดนนทบุรีเป็นแบบร้อนชื้น เช่นเดียวกับพื้นที่ในจังหวัดภาคกลางของประเทศ ภาวะอากาศมีอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.2 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 25.0 องศาเซลเซียส และปริมาณน้ำฝนโดยเฉลี่ยประมาณ 1,130.9 มิลลิเมตร

3) ทรัพยากรดิน

จังหวัดนนทบุรี มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา พืชผัก และสวนไม้ผลปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินคือดินเป็นกรดจัดหรือดินเปรี้ยวจัดมากในช่วงความลึก 50-100 ซม. จากผิวดิน เกิดการตรึงธาตุอาหารพืชและปลดปล่อยสารพิษต่อพืช โครงสร้างดินแน่นทึบ เมื่อแห้งจะแข็งและแตกกะแหว่ง ทำให้ไถพรวนยาก คุณภาพน้ำเป็นกรด บางพื้นที่อาจพบชั้นดินเลนที่มีชั้นเกลือสะสมอยู่ในดินล่าง ขาดแคลนแหล่งน้ำจืด น้ำท่วมขังในฤดูฝน สร้างความเสียหายให้กับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

4) แหล่งน้ำ/ระบบชลประทาน

4.1) แหล่งน้ำธรรมชาติ

จังหวัดนนทบุรีตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ 2 ลุ่มน้ำ (ตามการแบ่งลุ่มน้ำหลักของประเทศไทย โดยคณะกรรมการอุทกวิทยาแห่งชาติ) โดยมีปริมาณน้ำผิวดินตามธรรมชาติประมาณ 403.91 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี โดยมีการแบ่งแยกตามลุ่มน้ำต่าง ๆ คือ ลุ่มน้ำเจ้าพระยา เป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดหรือประมาณร้อยละ 99.87 ลุ่มน้ำท่าจีน มีพื้นที่ประมาณร้อยละ 0.13 ของพื้นที่ทั้งหมด

4.2) พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน

โครงการชลประทานขนาดใหญ่และขนาดเล็กประเภทต่างๆ ที่ดำเนินการแล้วจำนวนทั้งสิ้น 29 แห่ง พื้นที่ชลประทานโครงการส่งน้ำโครงการและบำรุงรักษาพระยาบันลือ สามารถส่งน้ำชลประทานได้ 382,063 ไร่ ในส่วนของจังหวัดนนทบุรี มีพื้นที่ชลประทานของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพระพิมล โดยพื้นที่ชลประทานของทั้งสองโครงการในพื้นที่จังหวัดนนทบุรีรวมกันประมาณ 186,042 ไร่

5) การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ปี 2563 จังหวัดนนทบุรี มีเนื้อที่ทั้งหมด 388,939 ไร่ เป็นเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำนวน 217,616 ไร่ โดยเป็น เนื้อที่นาข้าว จำนวน 150,493 ไร่ สวนไม้ผลไม้ยืนต้น จำนวน 20,596 ไร่ สวนผัก ไม้ดอกไม้ประดับ จำนวน 26,248 ไร่ และเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรอื่น ๆ จำนวน 20,279 ไร่ รายละเอียดตามตารางที่ 12

ตารางที่ 12 เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรจังหวัดนนทบุรี

ปี	เนื้อที่ทั้งหมด	เนื้อที่เช่า	เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร (ไร่)				เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรอื่น ๆ
			นาข้าว	พืชไร่	สวนไม้ผล ไม้ยืนต้น	สวนผัก/ ไม้ดอกไม้ประดับ	
2559	219,915	137,453	150,363	-	20,719	26,384	22,449
2560	219,544	137,193	150,415	-	20,577	26,165	22,387
2561	219,457	137,139	150,324	-	20,561	26,192	22,380
2562	219,612	137,232	150,440	-	20,571	26,230	22,371
2563	217,616	135,947	150,493	-	20,596	26,248	20,279

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6) สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ

6.1) ข้าวนาปี

ปี 2561/62 - 2565/66 สถานการณ์การผลิตข้าวนาปี เนื้อที่เพาะปลูกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2561/62 ที่มีเนื้อที่เพาะปลูก 85,539 ไร่ ผลผลิต 57,667 ตัน ผลผลิตต่อไร่ 675 กิโลกรัม เป็นเนื้อที่เพาะปลูก 85,924 ไร่ ผลผลิต 59,503 ตัน ผลผลิตต่อไร่ 693 กิโลกรัม ในปี 2565/66 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.03 0.60 และ 0.56 ต่อปี เนื่องจากข้าวนาปีเกษตรกรจะเพาะปลูกในช่วงเดือนพฤษภาคม - ตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงฤดูฝนทำให้ปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเพาะปลูกข้าว รายละเอียดตามตารางที่ 13

ตารางที่ 13 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2561/62 - 2565/66 จังหวัดนนทบุรี ณ ระดับความชื้น 15%

ปีเพาะปลูก	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2561/62	85,539	85,461	57,667	675
2562/63	85,693	85,483	59,010	690
2563/64	88,804	88,690	60,865	686
2564/65	85,164	85,069	58,852	692
2565/66*	85,924	85,839	59,503	693
% (+/-) (ปี 2561/62-2565/66)	0.03	0.04	0.60	0.56

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์ ณ เดือนตุลาคม 2565

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2565)

6.2) ข้าวนาปรัง

ปี 2561 - 2565 สถานการณ์การผลิตข้าวนาปรัง เนื้อที่เพาะปลูกมีแนวโน้มลดลง จากปี 2561 ที่มีเนื้อที่เพาะปลูก 97,531 ไร่ ผลผลิต 69,164 ตัน เหลือเนื้อที่เพาะปลูก 77,993 ไร่ ผลผลิต 56,382 ตัน ในปี 2565 หรือลดลงร้อยละ 6.32 และ 5.98 ต่อปี เนื่องจากในช่วงปี 2563 ปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูกและการเจริญเติบโตของข้าว ประกอบกับปัญหาน้ำเค็มรุกพื้นที่นา เกษตรกรจึงลดพื้นที่ปลูกข้าวลง ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตลดลงดังกล่าว รายละเอียดตามตารางที่ 14

ตารางที่ 14 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปรัง ปีเพาะปลูก 2561 - 2565 จังหวัดนนทบุรี ณ ระดับความชื้น 15%

ปีเพาะปลูก	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2561	97,531	97,444	69,164	710
2562	93,683	93,626	67,341	719
2563	71,035	71,012	50,151	706
2564	76,239	76,203	54,695	718
2565*	77,993	77,962	56,382	723
% (+/-) (ปี 2561-2565)	-6.32	-6.31	-5.98	0.35

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์เบื้องต้น ณ เดือนมกราคม 2566

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2565)

6.6) ปลานิล และปลาดุก

ปี 2561-2565 สถานการณ์การผลิตปลานิล มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากปี 2561 ที่มีปริมาณการผลิต 895 ตัน และในปี 2565 มีปริมาณการผลิต 1,476 ตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.89 ต่อปี

ปี 2561-2565 สถานการณ์การผลิตปลาดุกมีแนวโน้มลดลง จากปี 2561 ที่มีปริมาณการผลิต 1,154 ตัน และในปี 2565 มีปริมาณการผลิต 1,134 ตัน หรือลดลงร้อยละ 0.52 ต่อปี เนื่องจากเกษตรกรชะลอการเลี้ยง และลดรอบการเลี้ยง รายละเอียดตามตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ปริมาณการผลิตปลานิล และปลาดุก ปี 2561 - 2565 จังหวัดนนทบุรี

ปี	ผลผลิต (ตัน)	
	ปลานิล	ปลาดุก
2561	895	1,154
2562	979	1,146
2563	1,566	1,244
2564	1,442	1,127
2565*	1,476	1,134
% (+/-) (ปี 2561- 2565)	14.89	-0.52

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์ ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม 2565

ที่มา: (ข้อมูลเบื้องต้นจากกรมประมง) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

2.3 จังหวัดปทุมธานี

1) ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดปทุมธานี พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มริมสองฝั่งแม่น้ำโดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านใจกลางจังหวัดในเขตอำเภอเมืองปทุมธานีและอำเภอสสามโคก ทำให้พื้นที่ของจังหวัดปทุมธานีถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ฝั่งตะวันตกของจังหวัดหรือบนฝั่งขวาของแม่น้ำเจ้าพระยาได้แก่ พื้นที่ในเขตอำเภอลาดหลุมแก้วกับพื้นที่บางส่วนของอำเภอเมืองและอำเภอสสามโคก กับฝั่งตะวันออกของจังหวัด หรือบนฝั่งซ้ายของแม่น้ำเจ้าพระยาได้แก่ พื้นที่อำเภอเมืองบางส่วน อำเภอธัญบุรี อำเภอลองหลวง อำเภอหนองเสือ อำเภอลำลูกกา และบางส่วนของอำเภอสสามโคก

2) ปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิ

จังหวัดปทุมธานี มีปริมาณน้ำฝนในช่วงระหว่างปี 2560-2564 พบว่า ปี 2560 มีปริมาณน้ำฝนมากที่สุดวัดได้ 1,576 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก 133 วัน และปี 2562 เป็นปีที่มีปริมาณน้ำฝน น้อยที่สุดวัดได้ 837 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก 94 วัน สำหรับปี 2564 มีปริมาณน้ำฝน 1,382 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก 121 วัน

ในช่วงระหว่างปี 2560-2564 จังหวัดปทุมธานี มีอุณหภูมิเฉลี่ยต่อปี อยู่ในช่วง 28.9 – 29.7 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดจะอยู่ในช่วง 22.0 – 24.9 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดอยู่ในช่วง 37.1 – 38.4 องศาเซลเซียส รายละเอียดตามตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ปริมาณน้ำฝน จำนวนวันฝนตก และอุณหภูมิ ปี 2560 – 2564 จังหวัดปทุมธานี

ปี	ปริมาณน้ำฝน (ม.ม.)	จำนวนวันฝนตก (วัน)	อุณหภูมิ (C°)		
			สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย
2560	1,576	133	37.1	22.0	29.0
2561	1,475	126	37.4	24.9	28.9
2562	837	94	38.4	22.8	29.7
2563	1,500	119	37.9	22.5	29.5
2564	1,382	121	37.6	22.2	28.9

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยความร่วมมือจากกรมอุตุนิยมวิทยา

3) ทรัพยากรดิน

จังหวัดปทุมธานี พื้นที่ภายในจังหวัดส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ดินเป็นดินเหนียวจัดมีสภาพเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกรดจัด สามารถแบ่งออกได้เป็นสองกลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลุ่มดินนาดีมีอยู่ประมาณร้อยละ ๓๐ และกลุ่มดินนาที่มีสภาพเป็นกรดจัดประมาณร้อยละ ๗๐ เนื่องจากดินเป็นดินเหนียวทำให้ระบายน้ำได้ไม่ดี การไหลบ่าของน้ำบนผิวดินซ้ำ ทำให้การปลูกพืชไร่ และข้าวได้ผลผลิตต่ำ ต้องมีการปรับปรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยขาวหรือปุ๋ยมาร์ล ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมี เพื่อให้การเพาะปลูกได้ผลดี

4) แหล่งน้ำ/ระบบชลประทาน

4.1) แหล่งน้ำธรรมชาติ

แหล่งน้ำสำคัญที่เป็นแหล่งน้ำผิวดินและแหล่งน้ำใต้ดิน โดยเฉพาะแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นแหล่งน้ำผิวดินที่สำคัญของจังหวัด เฉพาะช่วงที่ไหลผ่านอำเภอเมือง ๆ มีความยาวประมาณ ๓๐ กิโลเมตร นอกจากนั้นยังมีคลองอีกประมาณ ๘๔ คลอง รวมความยาวประมาณ ๑,๐๖๐ กิโลเมตร แบ่งเป็น

- คลองธรรมชาติ ในเขตจังหวัดปทุมธานีมีอยู่ ๕๕ คลอง รวมความยาวประมาณ ๑๘๐ กิโลเมตร กระจายตัวอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ เช่น คลองบางโพธิ์ใต้ คลองบางหลวง คลองบางปะกอก คลองเชียงราก คลองเจ้าเมือง คลองบางโพธิ์เหนือ คลองบางเตย คลองหวาย คลองสระ คลองเชียงรากน้อย คลองเปรมประชากร ฯลฯ

- แหล่งน้ำใต้ดินในเขตจังหวัดปทุมธานี มีอยู่สองประเภทคือ แหล่งน้ำใต้ดินให้ปริมาณน้ำน้อย น้ำมีคุณภาพดี แต่บางพื้นที่เป็นน้ำกร่อย มีตะกอนสนิมเจือปน พบในพื้นที่อำเภอลาดหลุมแก้ว อำเภอหนองเสือ และอำเภอลำลูกกา แหล่งน้ำใต้ดินมีปริมาณมาก น้ำมีคุณภาพดี พบในพื้นที่อำเภอสามโคก อำเภอคลองหลวง อำเภอธัญบุรี และอำเภอเมือง ฯ

4.2) พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน

จังหวัดปทุมธานีมีเนื้อที่ชลประทาน 537,993.46 ไร่ (ร้อยละ 56.41 ของพื้นที่จังหวัด) โดยมีโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา 3 โครงการ ได้แก่ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตเหนือ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตใต้ และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพระยาบันลือ

5) การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ปี 2563 จังหวัดปทุมธานี มีเนื้อที่ทั้งหมด 953,660 ไร่ เป็นเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำนวน 499,058 ไร่ โดยเป็น เนื้อที่นาข้าว จำนวน 341,283 ไร่ สวนไม้ผลไม้ยืนต้น จำนวน 24,135 ไร่ สวนผัก ไม้ดอกไม้ประดับ จำนวน 26,538 ไร่ และเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรอื่น ๆ จำนวน 107,101 ไร่ รายละเอียดตามตารางที่ 17

ตารางที่ 17 เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรจังหวัดปทุมธานี

ปี	เนื้อที่ทั้งหมด	เนื้อที่เช่า	เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร (ไร่)				เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรอื่น ๆ
			นาข้าว	พืชไร่	สวนไม้ผล ไม้ยืนต้น	สวนผัก/ ไม้ดอกไม้ประดับ	
2559	510,576	323,921	341,417	-	24,062	26,543	118,555
2560	510,504	323,807	341,420	-	23,999	26,366	118,719
2561	510,375	323,736	341,264	-	23,987	26,487	118,637
2562	510,383	323,729	341,277	-	23,974	26,491	118,641
2563	499,058	316,643	341,283	-	24,135	26,538	107,101

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6) สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ

6.1) ข้าวนาปี

ปี 2561/62 – 2565/66 สถานการณ์การผลิตข้าวนาปี เนื้อที่เพาะปลูกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากปี 2561/62 ที่มีเนื้อที่เพาะปลูก 299,794 ไร่ ผลผลิต 213,238 ตัน ผลผลิตต่อไร่ 713 กิโลกรัม เป็นเนื้อที่เพาะปลูก 324,430 ไร่ ผลผลิต 226,985 ตัน ผลผลิตต่อไร่ 707 กิโลกรัม ในปี 2565/66 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.99 1.83 และ 1.74 ต่อปี เนื่องจากข้าวนาปีเกษตรกรจะเพาะปลูกในช่วงเดือนพฤษภาคม – ตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงฤดูฝนทำให้ปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเพาะปลูกข้าว รายละเอียดตามตารางที่ 18

ตารางที่ 18 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2560/61 – 2564/65
จังหวัดปทุมธานี ณ ระดับความชื้น 15%

ปีเพาะปลูก	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2561/62	299,794	299,279	213,238	713
2562/63	309,678	308,717	221,059	716
2563/64	311,237	310,882	218,611	703
2564/65	322,170	321,980	231,749	720
2565/66*	324,430	320,902	226,985	707
% (+/-) (ปี 2561/62-2565/66)	1.99	1.83	1.74	-0.11

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์ ณ เดือนตุลาคม 2565

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2566)

6.2) ข้าวนาปรัง

ปี 2561- 2565 สถานการณ์การผลิตข้าวนาปรัง เนื้อที่เพาะปลูกมีแนวโน้มลดลง จากปี 2561 ที่มีเนื้อที่เพาะปลูก 274,184 ไร่ ผลผลิต 200,465 ตัน เหลือเนื้อที่เพาะปลูก 208,857 ไร่ ผลผลิต 148,989 ตัน ในปี 2565 หรือลดลงร้อยละ 7.89 และ 8.76 ต่อปี เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐขอความร่วมมือจากเกษตรกรงดปลูกข้าวนาปรังในช่วงปี 2563 ส่งผลให้เนื้อที่เพาะปลูกข้าวนาปรังลดลง รายละเอียดตามตารางที่ 19

ตารางที่ 19 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปรัง ปีเพาะปลูก 2561 – 2565
จังหวัดปทุมธานี ณ ระดับความชื้น 15%

ปีเพาะปลูก	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2561	274,184	274,014	200,465	732
2562	268,726	268,545	194,498	724
2563	184,093	183,718	122,048	664
2564	203,548	203,239	140,778	693
2565*	208,857	208,724	148,989	714
% (+/-) (ปี 2561-2565)	-7.89	-7.90	-8.76	-0.93

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์เบื้องต้น ณ เดือนมกราคม 2566

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2566)

6.4) ใ้ก่เนื้อ

ปี 2560 – 2564 สถานการณ์การผลิตใ้ก่เนื้อมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2560 มีปริมาณการผลิต 246,419 ตั้ว และปริมาณการผลิต 1,178,853ตั้ว ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 50.74 ต่อปี เนื่องจากเนื้อใ้ก่เป็นอาหารที่จำเป็นเพื่อการบริโภคและเป็นอาหารโปรตีนที่มีราคาถูกกว่าเนื้อโคและเนื้อสุกร รายละเอียดตามตารางที่ 20

ตารางที่ 20 จำนวนไถ่เนื้อ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2560 – 2564 จังหวัดปทุมธานี

ปี	จำนวนไถ่เนื้อ ณ วันที่ 1 มกราคม (ตัว)	ปริมาณการผลิต (ตัว)
2560	44,003	246,419
2561	50,150	333,419
2562	150,216	890,587
2563	150,489	882,712
2564	203,041	1,178,853
% (+/-) (ปี 2560- 2564)	51.55	50.74

หมายเหตุ: * ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6.3) ไช้ไก่

ปี 2563 – 2564 สถานการณ์การผลิตไช้ไก่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2563 ที่มีปริมาณการผลิต 23,444,000 ฟอง เป็นปริมาณการผลิต 29,408,802 ตัว ในปี 2564 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 25.44 ต่อปี เนื่องจากสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมกับการเลี้ยงไก่ไข่ และระบบการบริหารจัดการฟาร์มที่ได้มาตรฐาน รายละเอียดตามตารางที่ 21

ตารางที่ 21 จำนวนไช้ไก่ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2561 – 2564 จังหวัดปทุมธานี

ปี	ปริมาณไช้ไก่ (ฟอง)
2561	90,770
2562	107,816
2563*	23,444,000
2564*	29,408,802
% (+/-) (ปี 2563- 2564)	25.44

หมายเหตุ: ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์

ที่มา: *ปฏิทินเกษตร, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6.5) สุกร

ปี 2562 – 2564 สถานการณ์การผลิตสุกร มีแนวโน้มลดลงจากปี 2562 ที่มีปริมาณการผลิต 14,255 ตัว เหลือปริมาณการผลิต 12,977 ตัว ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 4.59 ต่อปี เนื่องจากเกษตรกรชะลอการเลี้ยงสุกร เพราะต้นทุนค่าอาหารปรับตัวสูงขึ้น และความกังวลเกี่ยวกับสถานการณ์การระบาดของโรคอหิวาห์แอฟริกาในสุกร (ASF) รายละเอียดตามตารางที่ 22

ตารางที่ 22 จำนวนสุกร ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2562 – 2564 จังหวัดปทุมธานี

ปี	จำนวนสุกร ณ วันที่ 1 มกราคม (ตัว)	ปริมาณการผลิต (ตัว)
2562	7,068	14,255
2563	7,177	13,907
2564	8,129	12,977
% (+/-) (ปี 2562- 2564)	7.24	-4.59

หมายเหตุ: ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6.6) ปลาไนล์ และปลาดุก

ปี 2561-2565 สถานการณ์การผลิตปลาไนล์ มีแนวโน้มจากปี 2561 ที่มีปริมาณการผลิต 2,381 ตัน และในปี 2565 มีปริมาณการผลิต 4,113 ตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.93 ต่อปี

ปี 2561-2565 สถานการณ์การผลิตปลาดุกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากปี 2561 ที่มีปริมาณการผลิต 8,897 ตัน และในปี 2565 มีปริมาณการผลิต 13,064 ตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.82 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเพาะเลี้ยงเกษตรกรจึงปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำในอัตราที่เพิ่มขึ้น รายละเอียดตามตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ปริมาณการผลิตปลาไนล์ และปลาดุก ปี 2559 – 2563 จังหวัดปทุมธานี

ปี	ผลผลิต (ตัน)	
	ปลาไนล์	ปลาดุก
2561	2,381	8,897
2562	3,568	10,031
2563	3,665	13,385
2564	4,034	12,994
2565*	4,113	13,064
% (+/-) (ปี 2561- 2565)	12.93	10.82

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์ ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม 2565

ที่มา: (ข้อมูลเบื้องต้นจากกรมประมง) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6.7) กุ้งขาวแวนนาไม

ปี 2562 – 2565 สถานการณ์การผลิตกุ้งขาวแวนนาไม มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2562 ที่มีปริมาณการผลิต 1,004 ตัน และในปี 2565 มีปริมาณการผลิต 1,506 ตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.61 ต่อปี เนื่องจากปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเพาะเลี้ยง ประกอบกับภาครัฐส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงกุ้งเข้ารับการอบรมเพิ่มพัฒนาอาชีพ รวมทั้งเพิ่มผลผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด รายละเอียดตามตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ปริมาณการผลิตกุ้งขาวแวนนาไม ปี 2562 – 2565 จังหวัดปทุมธานี

ปี	ผลผลิต (ตัน)
2562	1,004
2563	1,550
2564	1,506
2565	1,506
% (+/-) (ปี 2562 - 2565)	12.61

ที่มา: สำนักงานประมงจังหวัดปทุมธานี (ข้อมูล ณ 31 มีนาคม 2565)

2.4 จังหวัดสมุทรปราการ

1) ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดสมุทรปราการ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มมี แม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน มีลำคลองรวม 63 สาย โดยเป็นคลองชลประทาน 15 สาย คลองธรรมชาติ 48 สาย ใช้ประโยชน์ทางคมนาคม และการขนส่งทางน้ำ รวมทั้งการประมงและการเกษตรกรรม ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

- บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณทั้งสองฝั่งเป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำนาทำสวน และเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ แต่ปัจจุบันพื้นที่บางส่วนได้เปลี่ยนไปเป็นโรงงาน ที่อยู่อาศัย และเขตพาณิชย์กรรม ตามสภาพสถานะเศรษฐกิจด้านการค้า การลงทุน และชุมชนเมืองที่เกิดขึ้นใหม่

- บริเวณดอนใต้ชายติดทะเล เป็นบริเวณที่ได้รับอิทธิพลของน้ำทะเลท่วมถึง ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มเป็นดินเหนียวเหมาะแก่การทำป่าจากป่าชายเลน และการเพาะเลี้ยงสัตว์ชายฝั่ง

- บริเวณที่ราบดอนเหนือและตะวันออก บริเวณนี้เป็นที่ราบกว้างใหญ่ สำหรับระบายน้ำและเก็บกักน้ำ อำนวยประโยชน์ในด้านการชลประทาน การทำนา การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของสนามบินสุวรรณภูมิ และมีธุรกรรมที่ต่อเนื่องเชื่อมโยงหรือ Supply Chain ทั้งด้านการค้า การลงทุนภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม ฯลฯ

2) ปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิ

จังหวัดสมุทรปราการ มีปริมาณน้ำฝนในช่วงระหว่างปี 2560-2564 พบว่า ปี 2564 มีปริมาณน้ำฝนมากที่สุดวัดได้ 1,442 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก 114 วัน และปี 2562 เป็นปีที่มีปริมาณน้ำฝน น้อยที่สุดวัดได้ 878 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก 90 วัน

ในช่วงระหว่างปี 2560-2564 จังหวัดปทุมธานี มีอุณหภูมิเฉลี่ยต่อปี อยู่ในช่วง 28.5 – 29.2 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดจะอยู่ในช่วง 22.4 – 26.0 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดอยู่ในช่วง 33.9 – 34.6 องศาเซลเซียส รายละเอียดตามตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ปริมาณน้ำฝน จำนวนวันฝนตก และอุณหภูมิ ปี 2560 – 2564 จังหวัดสมุทรปราการ

ปี	ปริมาณน้ำฝน (ม.ม.)	จำนวนวันฝนตก (วัน)	อุณหภูมิ (C°)		
			สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย
2560	1,234	129	34.3	22.6	28.8
2561	1,179	125	33.9	26.0	28.7
2562	878	90	34.5	22.9	29.2
2563	1,171	111	34.6	23.2	29.1
2564	1,442	114	34.1	22.4	28.5

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยความร่วมมือจากกรมอุตุนิยมวิทยา

3) ทรัพยากรดิน

ลักษณะดินโดยทั่วไปเกิดจากกระบวนการ 3 ลักษณะ

1. เกิดจากการทับถมของตะกอน น้ำทะเลขวากทะเล (estuarine)
2. เกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำกร่อย หรือตะกอนน้ำทะเลบนที่ราบน้ำทะเลเคยท่วมถึง
3. เกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำกร่อย ทับตะกอนน้ำทะเลบนที่ราบน้ำทะเลเคยท่วมถึง

ลักษณะเนื้อดินบนและดินล่างเป็นดินเหนียว หรือดินเหนียวปนทรายแห้ง ดินเป็นกรดจัดมากถึงต่างปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ของดินปานกลางถึงสูง บางบริเวณเป็นดินเค็มและดินกรดเนื่องจากมีน้ำทะเลท่วมถึง และพบปริมาณกำมะถันหรือสารจาโรไซด์ในดินสูง ลักษณะดินที่พบในจังหวัดสมุทรปราการสามารถจำแนกได้ทั้งหมด 8 ชุดดิน คือ ดินชุดท่าจีน ดินชุดบางปะกง ดินชุดชะอำ ดินชุดสมุทรปราการ ดินชุดสมุทรสงคราม ดินชุดบางกอก ดินชุดบางน้ำเปรี้ยว และดินชุดฉะเชิงเทรา

4) แหล่งน้ำ/ระบบชลประทาน

4.1) แหล่งน้ำธรรมชาติ

สภาพพื้นที่ของจังหวัดสมุทรปราการ เป็นที่ราบลุ่ม จึงมีแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำผิวดินมากมายซึ่งแม่น้ำลำคลองสายสำคัญ ๆ ที่ไหลผ่านในจังหวัด ได้แก่

1. แม่น้ำเจ้าพระยา ไหลผ่านอำเภอพระประแดง อำเภอพระสมุทรเจดีย์ และอำเภอเมืองสมุทรปราการ เป็นแหล่งน้ำสำคัญทางการเกษตร และการคมนาคมติดต่อกับกรุงเทพฯ
2. คลองสำโรง เป็นคลองแยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่ตำบลสำโรงใต้ อำเภอพระประแดง ผ่านท้องที่ตำบลสำโรงเหนือ อำเภอเมือง ไปยังอำเภอบางพลี ผ่านที่ว่าการอำเภอบางบ่อ ไปถึงอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา
3. คลองสรรพสามิต แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่ตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ ผ่านไปยังตำบลนาเกลือ ถึงจังหวัดสมุทรสาคร
4. คลองด่าน เป็นคลองแยกจากคลองสำโรง ที่บริเวณที่ว่าการอำเภอบางบ่อ ไหลผ่านตำบลต่าง ๆ ในท้องที่อำเภอบางบ่อ ตัดผ่านถนนสุขุมวิท ลงสู่อ่าวไทย โดยมีประตูน้ำชลประทานตั้งอยู่
5. คลองบางโฉลง เป็นคลองแยกจากคลองสำโรงที่วัดบางโฉลงนอก อำเภอบางพลี ผ่านท้องที่ตำบลบางโฉลง ตำบลหนองปรือ อำเภอบางพลี
6. คลองบางปลา เป็นคลองแยกจากคลองสำโรงที่ลาดบางปลา อำเภอบางพลี ถึงคลองตาเจี้ย อำเภอมืองสมุทรปราการ

7. คลองบางเสาธง เป็นคลองที่เริ่มจาก หมู่ 5 ตำบลบางเสาธง อำเภอบางพลี ถึงคลองประเวศ เขตลาดกระบัง ผ่านท้องที่อำเภอบางพลี

4.2) แหล่งน้ำชลประทาน

แบ่งพื้นที่เป็น 2 บริเวณ คือ

1. พื้นที่การชลประทานในเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ลักษณะของการชลประทานประเภทนี้ เป็นโครงการเก็บกักรักษาน้ำ ระบายน้ำ การชะล้างดินเค็ม และการบรรเทาปัญหาน้ำท่วมครอบคลุมพื้นที่ฝั่งตะวันออก ของจังหวัดสมุทรปราการ รวม 405,800 ไร่ ซึ่งมีโครงการส่งน้ำ และบำรุงรักษานี้แยกออกเป็น 2 โครงการ คือ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาคลองด่าน ครอบคลุมพื้นที่ อำเภอบางพลี และอำเภอบางบ่อ และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพระองค์เจ้าไชยานุชิต ครอบคลุมพื้นที่อำเภอบางบ่อ กับบางส่วนของจังหวัดฉะเชิงเทรา

2. พื้นที่ชลประทานนอกเขตโครงการส่งน้ำ และบำรุงรักษา พื้นที่นอกเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา จำนวน 150,600 ไร่ เป็นพื้นที่ฝั่งตะวันตก จำนวน 115,700 ไร่ นอกนั้นเป็นพื้นที่ฝั่งตะวันออก ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ระหว่างแนวถนนสุขุมวิทกับแม่น้ำเจ้าพระยา และชายฝั่งทะเลของอ่าวไทย การชลประทานในพื้นที่ส่วนนี้ ส่วนใหญ่เป็นคูคลองธรรมชาติ เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำจืด บรรเทาปัญหาน้ำท่วม น้ำเสีย และป้องกันน้ำเค็ม

5) การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ปี 2563 จังหวัดสมุทรปราการ มีเนื้อที่ทั้งหมด 627,557.50 ไร่ เป็นเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำนวน 196,406 ไร่ โดยเป็น เนื้อที่นาข้าว จำนวน 41,582 ไร่ สวนไม้ผลไม้ยืนต้น จำนวน 7,306 ไร่ สวนผัก ไม้ดอกไม้ประดับ จำนวน 295 ไร่ และเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรอื่น ๆ จำนวน 147,222 ไร่ รายละเอียดตามตารางที่ 26

ตารางที่ 26 เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรจังหวัดสมุทรปราการ

ปี	เนื้อที่ทั้งหมด	เนื้อที่เช่า	เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร (ไร่)				
			นาข้าว	พืชไร่	สวนไม้ผล ไม้ยืนต้น	สวนผัก/ ไม้ดอกไม้ประดับ	เนื้อที่ใช้ประโยชน์ ทางการเกษตรอื่น ๆ
2559	211,529	60,877	41,512	-	7,179	323	162,516
2560	211,597	60,970	41,480	-	7,125	291	162,701
2561	212,038	61,191	41,542	-	7,131	297	163,068
2562	211,984	61,269	41,512	-	7,128	296	163,048
2563	196,406	56,853	41,582	-	7,306	295	147,222

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6) สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ

6.1) ข้าวนาปี

ปี 2561/62 – 2565/66 สถานการณ์การผลิตข้าวนาปี เนื้อที่เพาะปลูกมีแนวโน้มลดลง จากปี 2561/62 ที่มีเนื้อที่เพาะปลูก 18,501 ไร่ ผลผลิต 13,248 ตัน เป็นเนื้อที่เพาะปลูก 17,690 ไร่ ผลผลิต 13,228 ตัน ในปี 2565/66 หรือลดลงร้อยละ 1.13 และ 1.18 ต่อปี เนื่องจากเกษตรกรลดพื้นที่เพาะปลูกจากราคาปัจจัยการผลิตสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง รายละเอียดตามตารางที่ 27

ตารางที่ 27 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2560/61 – 2564/65 จังหวัดสมุทรปราการ ณ ระดับความชื้น 15%

ปีเพาะปลูก	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2561/62	18,501	18,471	13,248	717
2562/63	18,312	18,266	13,382	733
2563/64	18,552	18,485	13,775	745
2564/65	17,876	17,807	13,335	749
2565/66*	17,690	17,626	13,228	750
% (+/-) (ปี 2561/62-2565/66)	-1.13	-1.18	-0.07	1.12

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์ ณ เดือนตุลาคม 2565

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2566)

6.2) ข้าวนาปรัง

ปี 2561-2565 สถานการณ์การผลิตข้าวนาปรัง เนื้อที่เพาะปลูกมีแนวโน้มลดลง จากปี 2561 ที่มีเนื้อที่เพาะปลูก 22,544 ไร่ ผลผลิต 16,335 ตัน เหลือเนื้อที่เพาะปลูก 14,848 ไร่ ผลผลิต 10,110 ตัน ในปี 2565 หรือลดลงร้อยละ 8.40 และ 10.24 ต่อปี เนื่องจากเกษตรกรบางส่วนลดพื้นที่ปลูก เพราะราคาปัจจัยการผลิตสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง รายละเอียดตามตารางที่ 28

ตารางที่ 28 เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ข้าวนาปรัง ปีเพาะปลูก 2561 – 2565 จังหวัดสมุทรปราการ ณ ระดับความชื้น 15%

ปีเพาะปลูก	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2561	22,544	22,499	16,335	726
2562	17,783	17,714	12,674	715
2563	16,732	14,211	8,999	633
2564	17,047	16,892	11,227	665
2565*	14,848	14,712	10,110	687
% (+/-) (ปี 2561-2565)	-8.40	-8.58	-10.24	-1.81

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์เบื้องต้น ณ เดือนมกราคม 2566

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2566)

6.4) ไข่เนื้อ

ปี 2560 – 2564 สถานการณ์การผลิตไข่เนื้อมีแนวโน้มลดลงจากปี 2560 มีปริมาณการผลิต 44,640 ตัว และปริมาณการผลิต 12,629 ตัว ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 24.52 ต่อปี เนื่องจากราคาอาหารสัตว์ และค่าพันธุ์ไข่ไก่ รวมทั้งค่าแรงงานปรับตัวสูงขึ้น เกษตรกรจึงลดการผลิตลง ส่งผลให้ไข่ไก่ออกสู่ตลาดน้อยลง รายละเอียดตามตารางที่ 29

ตารางที่ 29 จำนวนไข่เนื้อ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2560 – 2564 จังหวัดสมุทรปราการ

ปี	จำนวนไข่เนื้อ ณ วันที่ 1 มกราคม (ตัว)	ปริมาณการผลิต (ตัว)
2560	7,698	44,640
2561	5,469	24,388
2562	6,115	36,167
2563	3,113	18,295
2564	2,219	12,629
% (+/-) (ปี 2560- 2564)	-26.30	-24.52

หมายเหตุ: * ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6.3) ไข่ไก่

ปี 2560 – 2564 สถานการณ์การผลิตไข่ไก่แนวโน้มลดลงจากปี 2560 ที่มีปริมาณการผลิต 546,689 ฟอง เป็น ปริมาณการผลิต 458,744 ฟอง ในปี 2564 หรือลดลงร้อยละ 3.23 ต่อปี เนื่องจากเกษตรกรบางรายลดการผลิตลง และยังมีการดูแลเฝ้าระวังโรคระบาดที่อาจเกิดขึ้น รายละเอียดตามตารางที่ 30

ตารางที่ 30 จำนวนไข่ไก่ ปริมาณการผลิต รายจังหวัด ปี 2560 – 2564 จังหวัดสมุทรปราการ

ปี	ปริมาณไข่ไก่ (ฟอง)
2560	546,689
2561	575,146
2562	631,754
2563	588,111
2564	458,744
% (+/-) (ปี 2560 - 2564)	-3.23

หมายเหตุ: * ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

6.6) ปลานิล และปลาดุก

ปี 2561-2565 สถานการณ์การผลิตปลานิล มีแนวโน้มลดลงจากปี 2561 ที่มีปริมาณการผลิต 15,304 ตัน และในปี 2565 มีปริมาณการผลิต 13,829 ตัน หรือลดลงร้อยละ 3.84 ต่อปี

ปี 2561-2565 สถานการณ์การผลิตปลาดุกมีแนวโน้มลดลง จากปี 2561 ที่มีปริมาณการผลิต 258 ตัน และในปี 2565 มีปริมาณการผลิต 152 ตัน หรือลดลงร้อยละ 14.43 ต่อปี เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด - 19 ส่งผลให้นักท่องเที่ยวลดลงร้านอาหารและผู้บริโภคมีความต้องการซื้อปลาลดลง เกษตรกรจึงลดพื้นที่เลี้ยงปลา และมีการปล่อยลูกปลาในอัตราน้อยกว่าปกติ หรือชะลอการเลี้ยงออกไป รายละเอียดตามตารางที่ 31

ตารางที่ 31 ปริมาณการผลิตปลานิล และปลาดุก ปี 2561 – 2565 จังหวัดสมุทรปราการ

ปี	ผลผลิต (ตัน)	
	ปลานิล	ปลาดุก
2561	15,304	258
2562	17,718	264
2563	20,166	420
2564	14,662	160
2565*	13,829	152
% (+/-) (ปี 2561- 2565)	-3.84	-14.43

หมายเหตุ: * ข้อมูลพยากรณ์ ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม 2565

ที่มา: (ข้อมูลเบื้องต้นจากกรมประมง) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

3. ข้อมูลด้านภาวะเศรษฐกิจ

ในปี 2563 ผลิตภัณฑ์มวลรวมของกลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล ณ ราคาประจำปี เท่ากับ 1,764,814 ล้านบาท โดยจังหวัดสมุทรปราการมีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสูงสุด เท่ากับ 641,628 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 36.36 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ประกอบด้วยภาคเกษตรมีมูลค่า 3,877 ล้านบาท และนอกภาคเกษตรมีมูลค่า 637,751 ล้านบาท รองลงมาคือจังหวัดปทุมธานี เท่ากับ 428,278 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 24.27 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ประกอบด้วยภาคเกษตร มีมูลค่า 5,536 ล้านบาท และ นอกภาคเกษตร มีมูลค่า 422,742 ล้านบาท จังหวัดนครปฐม เท่ากับ 349,926 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 19.83 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ประกอบด้วยภาคเกษตร มีมูลค่า 20,378 ล้านบาท และนอกภาคเกษตร มีมูลค่า 329,547 ล้านบาท จังหวัดนนทบุรี เท่ากับ 344,982 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 19.55 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ประกอบด้วยภาคเกษตร มีมูลค่า 4,460 ล้านบาท และนอกภาคเกษตร มีมูลค่า 340,522 ล้านบาท ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 32

ตารางที่ 32 ผลิตภัณฑ์มวลรวมแยกรายจังหวัด ณ ราคาประจำปี ปี 2563

หน่วย: ล้านบาท

จังหวัด	ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GPP)	ภาคเกษตร	นอกภาคเกษตร
นนทบุรี	344,982	4,460	340,522
ปทุมธานี	428,278	5,536	422,742
สมุทรปราการ	641,628	3,877	637,751
นครปฐม	349,926	20,378	329,547
รวม	1,764,814	34,251	1,390,040

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

โครงสร้างหลักทางเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล ขับเคลื่อนโดยภาคอุตสาหกรรม ปี 2563 มีสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคอุตสาหกรรม ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดร้อยละ 44.25 อุตสาหกรรมสำคัญที่มีสัดส่วนมูลค่าการลงทุนสูง ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมโลหะ อุตสาหกรรมอาหาร เป็นต้น ส่วนภาคบริการ มีสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคบริการ ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ร้อยละ 53.81 และภาคเกษตรมีสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคเกษตรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ร้อยละ 1.94 ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 33

ตารางที่ 33 โครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมของกลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล ณ ราคาประจำปี

หน่วย : ล้านบาท

สาขาการผลิต	2561	2562	2563
ภาคเกษตร	35,692	34,639	34,251
ภาคอุตสาหกรรม	826,289	821,810	780,950
เหมืองแร่ เหมืองหิน	2,374	3,321	2,917
การผลิต	771,456	761,027	724,095
อื่นๆ	52,459	57,462	53,938
ภาคบริการ	1,018,005	1,065,475	949,613
การขายส่งและการขายปลีก	301,509	310,626	294,973
การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	202,054	198,805	102,080
ที่พักแรมและบริการร้านอาหาร	26,867	31,303	23,630
อื่น ๆ	487,575	524,741	481,126
ผลิตภัณฑ์มวลรวม	1,879,987	1,921,924	1,764,814

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563

4. ภาวะเศรษฐกิจสังคมและครัวเรือนเกษตร

4.4 จังหวัดนครปฐม

ครัวเรือนเกษตรมีรายได้เงินสดเกษตร จำนวน 480,815 บาทต่อครัวเรือน โดยเป็นรายได้ทางพืช 250,978 บาทต่อครัวเรือน ทางสัตว์ 164,557 บาทต่อครัวเรือน และทางเกษตรอื่น ๆ 3,802 บาทต่อครัวเรือน ด้านรายจ่ายเงินสดเกษตร จำนวน 354,852 บาทต่อครัวเรือน โดยเป็นรายจ่ายทางพืช 149,819 บาทต่อครัวเรือน ทางสัตว์ 75,109 บาทต่อครัวเรือน และทางเกษตรอื่น ๆ 27,716 บาทต่อครัวเรือน คงเหลือรายได้เงินสดสุทธิเกษตร 125,963 บาทต่อครัวเรือน นอกจากนี้ยังมีรายได้เงินสดนอกการเกษตรอีก 234,483 บาทต่อครัวเรือน รายจ่ายเงินสดนอกการเกษตร 238,799 บาทต่อครัวเรือน คงเหลือเงินสดก่อนหักชำระหนี้ จำนวน 121,647 บาทต่อครัวเรือน สำหรับจำนวนครัวเรือนเกษตรมีทั้งหมด 55,625 ครัวเรือน ขนาดครัวเรือน จำนวน 3.50 คนต่อครัวเรือน มีแรงงาน (อายุ 15-64 ปี) จำนวน 2.54 คนต่อครัวเรือน และมีขนาดเนื้อที่ถือครอง 48.16 ไร่ต่อครัวเรือน รายละเอียดตามตารางที่ 34

4.1 จังหวัดนนทบุรี

ครัวเรือนเกษตรมีรายได้เงินสดเกษตร จำนวน 123,212 บาทต่อครัวเรือน โดยเป็นรายได้ทางพืช 113,152 บาทต่อครัวเรือน และทางสัตว์ 2,015 บาทต่อครัวเรือน ด้านรายจ่ายเงินสดเกษตร จำนวน 97,511 บาทต่อครัวเรือน โดยเป็นรายจ่ายทางพืช 69,611 บาทต่อครัวเรือน ทางสัตว์ 45,778 บาทต่อครัวเรือน และทางเกษตรอื่น ๆ 18,605 บาทต่อครัวเรือน คงเหลือรายได้เงินสดสุทธิเกษตร 25,701 บาทต่อครัวเรือน นอกจากนี้ยังมีรายได้เงินสดนอกการเกษตรอีก 317,797 บาทต่อครัวเรือน รายจ่ายเงินสดนอกการเกษตร 249,193 บาทต่อครัวเรือน คงเหลือเงินสดก่อนหักชำระหนี้ จำนวน 94,305 บาทต่อครัวเรือน สำหรับจำนวนครัวเรือนเกษตรมีทั้งหมด 15,219 ครัวเรือน รายละเอียดตามตารางที่ 34

4.2 จังหวัดปทุมธานี

ครัวเรือนเกษตรมีรายได้เงินสดเกษตร จำนวน 276,553 บาทต่อครัวเรือน โดยเป็นรายได้ทางพืช 206,771 บาทต่อครัวเรือน และทางสัตว์ 2,921 บาทต่อครัวเรือน ด้านรายจ่ายเงินสดเกษตร จำนวน 178,571 บาทต่อครัวเรือน โดยเป็นรายจ่ายทางพืช 114,362 บาทต่อครัวเรือน ทางสัตว์ 85,547 บาทต่อครัวเรือน และทางเกษตรอื่น ๆ 18,730 บาทต่อครัวเรือน คงเหลือรายได้เงินสดสุทธิเกษตร 97,982 บาทต่อครัวเรือน

นอกจากนี้ยังมีรายได้เงินสดนอกการเกษตรอีก 253,944 บาทต่อครัวเรือน รายจ่ายเงินสดนอกการเกษตร 205,895 บาทต่อครัวเรือน คงเหลือเงินสดก่อนหักชำระหนี้ จำนวน 146,031 บาทต่อครัวเรือน สำหรับจำนวนครัวเรือนเกษตรมีทั้งหมด 23,603 ครัวเรือน รายละเอียดตามตารางที่ 34

4.3 จังหวัดสมุทรปราการ

ครัวเรือนเกษตรมีรายได้เงินสดเกษตร จำนวน 204,718 บาทต่อครัวเรือน โดยเป็นรายได้ทางพืช 30,513 บาทต่อครัวเรือน ทางสัตว์ 3,313 บาทต่อครัวเรือน และทางเกษตรอื่น ๆ 234 บาทต่อครัวเรือน ด้านรายจ่ายเงินสดเกษตร จำนวน 186,724 บาทต่อครัวเรือน โดยเป็นรายจ่ายทางพืช 12,542 บาทต่อครัวเรือน ทางสัตว์ 11,454 บาทต่อครัวเรือน และทางเกษตรอื่น ๆ 28,938 บาทต่อครัวเรือน คงเหลือรายได้เงินสดสุทธิเกษตร 17,994 บาทต่อครัวเรือน นอกจากนี้ยังมีรายได้เงินสดนอกการเกษตรอีก 334,372 บาทต่อครัวเรือน รายจ่ายเงินสดนอกการเกษตร 154,964 บาทต่อครัวเรือน คงเหลือเงินสดก่อนหักชำระหนี้ จำนวน 197,402 บาทต่อครัวเรือน สำหรับจำนวนครัวเรือนเกษตรมีทั้งหมด 13,856 ครัวเรือน ขนาดครัวเรือนจำนวน 4.92 คนต่อครัวเรือน มีแรงงาน (อายุ 15-64 ปี) จำนวน 3.45 คนต่อครัวเรือน และมีขนาดเนื้อที่ถือครอง 19.87 ไร่ต่อครัวเรือน รายละเอียดตามตารางที่ 34

ตารางที่ 34 ภาวะเศรษฐกิจสังคมและครัวเรือนเกษตร ปี 2563/2564

หน่วย: บาท/ครัวเรือน

รายการ	นครปฐม	นนทบุรี	ปทุมธานี	สมุทรปราการ
1. รายได้เงินสดเกษตร	480,815	123,212	276,553	204,718
ทางพืช	250,978	113,152	206,771	30,513
ทางสัตว์	164,557	2,015	2,921	3,313
รายได้เงินสดเกษตรอื่น ๆ	3,802	-	-	234
2. รายจ่ายเงินสดเกษตร	354,852	97,511	178,571	186,724
ทางพืช	149,819	69,611	114,362	12,542
ทางสัตว์	75,109	45,778	85,547	11,454
รายได้เงินสดเกษตรอื่น ๆ	27,716	18,605	18,730	28,938
3. รายได้เงินสดสุทธิเกษตร	125,963	25,701	97,982	17,994
4. รายได้เงินสดนอกการเกษตร	234,483	317,797	253,944	334,372
5. รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือน	360,446	343,498	351,926	352,366
6. รายจ่ายเงินสดนอกการเกษตร (อุปโภคบริโภค)	238,799	249,193	205,895	154,964
7. เงินสดคงเหลือก่อนหักชำระหนี้	121,647	94,305	146,031	197,402
8. จำนวนครัวเรือนเกษตร (ครัวเรือน)	55,625	15,219	23,603	13,856
9. ขนาดของครัวเรือนเกษตร (คน/ครัวเรือน)	3.50	-	-	4.92
10. ประชากรเกษตรในช่วงปีเพาะปลูก (คน)	194,593	59,658	92,524	68,210
11. ขนาดแรงงานอายุ (15-64 คน/ครัวเรือน)	2.54	-	-	3.45
12. ประชากรแรงงานเกษตร อายุ 15-64 ปี (คน)	141,523	41,091	63,728	47,747
13. ขนาดหนี้สินปลายปี (บาท/ครัวเรือน)	189,601	-	-	115,460
14. ขนาดเนื้อที่ถือครอง (ไร่/ครัวเรือน)	48.16	-	-	19.87

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ส่วนที่ 3

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของกลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของกลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม และสมุทรปราการ เป็นการวิเคราะห์ผลกระทบที่มีต่อการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของกลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล โดยกำหนดประเด็นจากการนำแนวคิด McKinsey 7-s Framework มาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และแนวคิด PESTEL Analysis มาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้วย McKinsey 7-s Framework

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน เพื่อหาจุดแข็ง และจุดอ่อนด้วยแนวคิด McKinsey 7-s Framework ประกอบด้วยปัจจัย 7 ด้าน คือ 1) กลยุทธ์ (Strategy) 2) โครงสร้างขององค์กร (Structure) 3) ระบบการปฏิบัติงาน (System) 4) บุคลากร (Staff) 5) ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (skill) 6) รูปแบบการบริหารจัดการ (style) 7) ค่านิยมร่วม (Shared Values)

ตารางที่ 35 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้วย McKinsey 7-s Framework

7-s Mckinsey	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
กลยุทธ์ (Strategy)	<ol style="list-style-type: none"> มีการจัดทำ และขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด ในพื้นที่ที่มีการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (BCG Model) ด้านการเกษตร แผนพัฒนาจังหวัดให้ความสำคัญ และมีการขับเคลื่อนด้านการเกษตรอย่างต่อเนื่อง (โครงการต่างๆ ด้านการเกษตร/จัดงานแสดงสินค้าเกษตรประจำปี) การขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการ บูรณาการร่วมกัน หลายหน่วยงานทั้งใน และนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัดคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด) 	<ol style="list-style-type: none"> การจัดทำแผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2566 - 2570 มีการปรับปรุงทุกปี (ก่อนปี พ.ศ. 2566) ส่งผลให้การถ่ายทอดแผนฯ ไปสู่ผู้ปฏิบัติรับทราบไม่ทั่วถึง
โครงสร้างองค์กร (Structure)	<ol style="list-style-type: none"> เป็นแหล่งเกษตรกรรมที่อุดมสมบูรณ์ ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง (น้ำจืด น้ำเค็ม) มีการคมนาคมที่พร้อม ทันสมัย ทั้งทางบก ทางน้ำ ทางราง ทางอากาศ ที่ครอบคลุมการเชื่อมโยงระหว่างจังหวัด ระหว่างภาค และระหว่างประเทศได้ 	<ol style="list-style-type: none"> เป็นแหล่งอุตสาหกรรมที่สำคัญ ทำให้คนรุ่นใหม่หันไปทำงานโรงงานอุตสาหกรรม เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ การขยายตัวของชุมชนเมือง และอุตสาหกรรม รุกล้ำพื้นที่ทำการเกษตร

ตารางที่ 35 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้วย McKinsey 7-s Framework (ต่อ)

7-s Mckinsey	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
	<p>3. เป็นแหล่งรวมของแม่น้ำสายสำคัญ มีแหล่งน้ำธรรมชาติ และระบบชลประทาน เหมาะแก่การทำเกษตร</p> <p>4. เป็นที่ตั้งของสถาบันการศึกษาทุกระดับชั้น สามารถสนับสนุนความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และวิจัย พัฒนาด้านการเกษตรได้</p> <p>5. มีศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้าเกษตร (ตลาดไท ตลาดสี่มุมเมือง จังหวัดปทุมธานี ตลาดปลาบางเลนธานี ตลาดปทุมมงคล ตลาดกลางผักและผลไม้ จังหวัดนครปฐม ตลาดกลางบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี)</p> <p>6. มีอุตสาหกรรมเกษตรในพื้นที่ เช่น อุตสาหกรรมอาหารทะเล อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร เป็นต้น</p> <p>7. มีสินค้าเกษตร สินค้าเกษตรอัตลักษณ์ที่มีชื่อเสียง (จังหวัดสมุทรปราการ : ปลาสดิบางบ่อ มะม่วงน้ำดอกไม้คิ่งบางกระเจ้า มะม่วงน้ำดอกไม้สมุทรปราการ จังหวัดนนทบุรี : ทูเรียนนนท์ กระท้อนห่อบางกร่าง มะม่วงยายกล่ำ จังหวัดนครปฐม : ส้มโอนครชัยศรี จังหวัดปทุมธานี : กล้วยหอมทองปทุม ข้าวหอมปทุมธานี)</p> <p>8. มีพื้นที่ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นศูนย์กลางบริหารราชการ ศูนย์กลางเศรษฐกิจ และแหล่งธุรกิจสำคัญของประเทศ</p>	<p>4. การพัฒนาอุตสาหกรรมขยายตัวของชุมชนเมือง ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม (น้ำท่วม ฝุ่นควัน น้ำเสียขยะ)</p> <p>5. น้ำเค็มรุกกล้าพื้นที่เกษตร (นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ นครปฐม)</p> <p>6. การรวมกลุ่มเกษตรกร ขาดความต่อเนื่อง และไม่เข้มแข็ง</p>
ระบบการปฏิบัติงาน (System)	1. การปฏิบัติงานแต่ละจังหวัด จะรับนโยบายจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผ่านแต่ละกรมลงมายังแต่ละพื้นที่ (แนวทางการพัฒนาเป็นในรูปแบบเดียวกัน แตกต่างที่รายละเอียดของแต่ละพื้นที่)	

ตารางที่ 35 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้วย McKinsey 7-s Framework (ต่อ)

7-s Mckinsey	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
	2. มีระบบการทำงานแบบบูรณาการทุกภาคส่วน (ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน)	
บุคลากร (Staff)	1. มีบุคลากรที่มีความรู้ หน่วยงานสถาบันการศึกษา ให้การสนับสนุนองค์ความรู้ด้านการเกษตร เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตร 2. มีเกษตรกรที่เป็นผู้รู้ด้านการเกษตร ประชาชนชาวบ้าน Smart farmer และ Young Smart farmer	1. เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงวัย เกษตรกรรุ่นใหม่มีสัดส่วนไม่มาก 2. แรงงานภาคเกษตร มีแนวโน้มลดลงมาก 3. คนรุ่นใหม่ไม่สนใจสืบทอดอาชีพด้านการเกษตร
ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (skill)	1. มีการใช้เครื่องมือเครื่องจักร เทคโนโลยี ทดแทนแรงงาน และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต 2. มีความร่วมมือระหว่างเกษตรกรกับสถาบันการศึกษา ในการพัฒนาการเกษตร และเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร 3. เกษตรกรรุ่นใหม่มีความรู้ เปิดรับ และนำเทคโนโลยี นวัตกรรมมาใช้ในฟาร์ม	1. แรงงานภาคเกษตรขาดแคลน ต้องอาศัยแรงงานนอกจังหวัด หรือแรงงานต่างด้าว ซึ่งไม่มีทักษะ และความเชี่ยวชาญด้านการเกษตร 2. เกษตรกรรุ่นใหม่ที่สนใจทำการเกษตรอย่างจริงจังมีน้อย
รูปแบบการบริหารจัดการ (style)	1. ผู้บริหารในจังหวัดให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาภาคเกษตร 2. ผู้บริหารในจังหวัดมุ่งเน้นให้ความรู้แก่เกษตรกร เพื่อพัฒนาด้านการเกษตร มีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้กระจายทุกอำเภอ 3. ผู้บริหารในจังหวัดมีการติดตามผลการดำเนินงานโครงการในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง	
ค่านิยมร่วม (Shared Values)	1. การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หรือแนวคิดทฤษฎีใหม่มาใช้ในการทำการเกษตร จะช่วยลดความเสี่ยงในการทำการเกษตรที่อาจเกิดขึ้นได้ 2. สินค้าเกษตรอัตลักษณ์เป็นสินค้าที่มีคุณค่า พัฒนาเป็นสินค้าพรีเมียมได้	1. ทำการเกษตรเชิงพาณิชย์ ใช้สารเคมีในการผลิต มุ่งเน้นปริมาณคุณภาพผลผลิตที่ได้จากสารเคมี ไม่เห็นความสำคัญของการลดใช้สารเคมี และการจัดทำมาตรฐานสินค้า

2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้วย PESTEL Analysis

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อหาโอกาส และอุปสรรคด้วยแนวคิด PESTEL Analysis ประกอบด้วยปัจจัย 5 ด้าน คือ 1) ด้านการเมือง (Political Factors) 2) ด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) 3) ด้านสังคม (Social cultural Factors) 4) ด้านเทคโนโลยี (Technological Factors) 5) ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Factors)

ตารางที่ 36 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้วย PESTEL Analysis

PESTEL	โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
ด้านการเมือง (Political Factors)	<ol style="list-style-type: none"> 1. แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) มีความชัดเจน เป็นกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตร (เกษตรปลอดภัย เกษตรอัตลักษณ์) 2. องค์กรสหประชาชาติ กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) เป้าหมายที่ 2 ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน (เพิ่มผลิตภาพทางการเกษตรและรายได้ของผู้ผลิตอาหารรายเล็ก คนพื้นเมืองเกษตรกรซึ่ง สศช.ร่วมกับ มท. ได้ดำเนินการขับเคลื่อน SDGs) 3. นโยบายของรัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาคเกษตร (Thailand 4.0 : เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร/BCG Model : เกษตรสีเขียว เกษตรปลอดภัย) 4. จังหวัดปริมณฑลเป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร ทำให้ได้รับการพัฒนาในหลายด้าน เช่น โครงสร้างพื้นฐาน logistic แหล่งจำหน่ายสินค้า เป็นต้น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความเห็นต่างทางการเมือง ทำให้การดำเนินนโยบายของภาครัฐขาดความต่อเนื่อง และความน่าเชื่อถือ 2. เสถียรภาพทางการเมืองส่งผลต่อการตัดสินใจของนักลงทุน
ด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ระบบการซื้อขายออนไลน์มีการพัฒนาหลายช่องทาง ผู้ซื้อและผู้ขายสามารถเชื่อมถึงกันได้ง่าย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเปิดเสรีทางการค้าส่งผลกระทบต่อสินค้าเกษตรหลายชนิด (สินค้าทดแทน คุณภาพดี ราคาถูก แย่งตลาดสินค้าในประเทศ : ข้าว ผัก ผลไม้)

ตารางที่ 36 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้วย PESTEL Analysis (ต่อ)

PESTEL	โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
	<p>2. การเปิดเสรีทางการค้าทำให้การส่งออกสินค้าหลายชนิดได้รับประโยชน์มากขึ้น (อุตสาหกรรมเกษตร เชื้อมียอง มายังวัตถุดิบสินค้าเกษตร : ข้าวสาร)</p> <p>3. ตลาดอาหารสุขภาพมีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่อง</p>	<p>2. ราคาปัจจัยการผลิตสูงขึ้น (ปุ๋ย สารเคมี อาหารสัตว์ ค่าเช่าที่ดิน ค่าจ้างแรงงาน)</p> <p>3. ค่าจ้างแรงงานภาคอุตสาหกรรมสูงกว่าภาคเกษตร</p>
<p>ด้านสังคม (Social cultural Factors)</p>	<p>1. การขยายรถไฟฟ้ามายังจังหวัดปริมณฑล ทำให้การเดินทางสะดวก เชื่อมโยงกรุงเทพมหานครกับจังหวัดปริมณฑล และจังหวัดปริมณฑลด้วยกัน</p> <p>2. ปัจจุบันเข้าสู่สังคมไร้เงินสด หรือ Cashless Society ทำให้สะดวกในการใช้จ่าย และทำธุรกรรมทางการเงิน</p> <p>3. คนรุ่นใหม่เติบโตมาพร้อม กับเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ต ทำให้มีการแสวงหาข้อมูลข่าวสารและความรู้ใหม่ๆ ได้อย่างรวดเร็ว</p> <p>4. มุมมองคนรุ่นใหม่ต่อภาคเกษตรดีขึ้น (เด็กจบใหม่ไม่มีงานทำ หรือตกงาน หันเข้าหาภาคเกษตรมากขึ้น ส่วนใหญ่พื้นฐานครอบครัวทำการเกษตร)</p> <p>5. แรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในภาคเกษตรทดแทนแรงงานไทย และมีอัตราค่าจ้างที่ถูกกว่า</p>	<p>1. การขยายตัวของกรุงเทพมหานคร ส่งผลมายังจังหวัดปริมณฑล ทำให้พื้นที่เกษตรลดลง ชุมชนเมืองเพิ่มขึ้น</p> <p>2. ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ</p> <p>3. ราคาที่ดินสูงขึ้น (พื้นที่เกษตรลดลง จากการขายที่ดิน เป็นบ้านจัดสรร โรงงานอุตสาหกรรม)</p>
<p>ด้านเทคโนโลยี (Technological Factors)</p>	<p>1. การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม และเทคโนโลยีชีวภาพมีความก้าวหน้า (ด้านเกษตร อุตสาหกรรม สิ่งแวดล้อม)</p> <p>2. ภาครัฐให้ความสำคัญต่อการวิจัยและพัฒนาด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม</p> <p>3. มีการพัฒนาเทคโนโลยีด้านข้อมูล เชื่อมโยงข้อมูล จัดทำ Big Data</p> <p>4. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทำให้มีความก้าวหน้าด้านการขนส่งทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ</p>	<p>1. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างรวดเร็ว ทำให้ประชาชนบางส่วน และผู้สูงอายุตามไม่ทัน</p> <p>2. การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิต มีต้นทุนสูง</p>

ตารางที่ 36 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้วย PESTEL Analysis (ต่อ)

PESTEL	โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Factors)	<ol style="list-style-type: none"> กระแสรักรสิ่งแวดล้อม ทำให้ความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมขยายเพิ่มมากขึ้น แผนพัฒนาประเทศทุกระดับให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม 	<ol style="list-style-type: none"> การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (climate change) ทำให้เกิดภัยพิบัติ (แห้งแล้ง น้ำท่วม โรคระบาด ศัตรูพืชระบาด) สิ่งแวดล้อมเป็นข้อกีดกันทางการค้า (carbon footprint) ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันเสื่อมโทรม (ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ การปนเปื้อนสารพิษในแหล่งน้ำ มลพิษทางอากาศ)
ด้านกฎหมาย (Law/Legal Factors)	<ol style="list-style-type: none"> พระราชบัญญัติ ๖๖ ๖๖ ๖๖ ๖๖ ๖๖ ๖๖ พ.ศ. ๒๕๖๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (กรณีแบนสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ๓ ชนิด คือ พาราควอต คลอร์ไพริฟอส และไกลโฟเซต) ลดผลกระทบต่อด้านสุขภาพของผู้ใช้ ทั้งทางตรงและทางอ้อม พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร (เป็นแนวทางในการจัดทำมาตรฐานสินค้าเกษตร) พระราชบัญญัติควบคุมการหยุดเผาในที่โล่งแจ้ง และพื้นที่การเกษตร 	<ol style="list-style-type: none"> พระราชบัญญัติ ๖๖ ๖๖ ๖๖ ๖๖ ๖๖ ๖๖ พ.ศ. ๒๕๖๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (กรณีแบนสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ๓ ชนิด คือ พาราควอต คลอร์ไพริฟอส และไกลโฟเซต) เกษตรกรต้องหาสารทดแทน ซึ่งราคาสูงกว่าต้นทุนการผลิตสูงขึ้น มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการห้ามเผาตอซังข้าวหรือพืชไร่ ยังไม่ชัดเจน ทำให้เกษตรกรยังมีการเผาตอซังข้าวหรือพืชไร่

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอก ทำให้ได้จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ด้านการเกษตรของกลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล ดังตารางที่ 37

ตารางที่ 37 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรของกลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
S1 มีการจัดทำ และขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตร และสหกรณ์การเกษตรระดับจังหวัด	W1 มีโรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญ ทำให้คนรุ่นใหม่หันไปทำงานโรงงานอุตสาหกรรม
S2 ในพื้นที่ที่มีการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจสีเขียว (BCG Model) ด้านเกษตร	W2 เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ เกษตรกรรุ่นใหม่มีสัดส่วนไม่มาก แรงงานภาคเกษตร ขาดแคลน
S3 แผนพัฒนาจังหวัดให้ความสำคัญและมีการขับเคลื่อนด้านการเกษตรอย่างต่อเนื่อง (โครงการต่างๆ ด้านการเกษตร/จัดงานแสดงสินค้าเกษตรประจำปี)	W3 การขยายตัวของชุมชนเมือง และอุตสาหกรรม รุกล้ำพื้นที่ทำการเกษตร
	W4 การพัฒนาอุตสาหกรรม การขยายตัวของชุมชนเมือง ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม (น้ำท่วม ฝุ่นควัน น้ำเสีย ขยะ)

ตารางที่ 37 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรของกลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล (ต่อ)

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
<p>S4 การขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการบูรณาการร่วมกันหลายหน่วยงาน ทั้งในและนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด คณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด)</p> <p>S5 เป็นแหล่งเกษตรกรรมที่อุดมสมบูรณ์ ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง (น้ำจืด น้ำเค็ม)</p> <p>S6 มีการคมนาคมที่พร้อม ทันสมัย ทั้งทางบก ทางน้ำ ทางราง ทางอากาศที่ครอบคลุมการเชื่อมโยงระหว่างจังหวัด ระหว่างภาค และระหว่างประเทศได้</p> <p>S7 เป็นแหล่งรวมของแม่น้ำสายสำคัญ มีแหล่งธรรมชาติ และระบบชลประทาน เหมาะแก่การเกษตร</p> <p>S8 เป็นที่ตั้งของสถาบันการศึกษาทุกระดับชั้น สามารถสนับสนุนความรู้เทคโนโลยี นวัตกรรม และวิจัย พัฒนาด้านการเกษตรได้</p> <p>S9 มีศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้าเกษตร (ตลาดไท ตลาดสี่มุมเมืองจังหวัดปทุมธานี ตลาดปลาบางเลน ตลาดปฐมมงคล ตลาดกลางผักและผลไม้ จังหวัดนครปฐม ตลาดกลางบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี</p> <p>S10 มีอุตสาหกรรมเกษตรในพื้นที่ เช่น อุตสาหกรรมอาหารทะเล อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร เป็นต้น</p> <p>S11 มีสินค้าเกษตร สินค้าเกษตรอัตลักษณ์ที่มีชื่อเสียง (จังหวัดสมุทรปราการ : ปลาสลิดบางป้อม มะม่วงน้ำดอกไม้สมุทรปราการ จังหวัดนนทบุรี : ทูเรียนนนทบุรี กระท้อนห่อบางกร่าง มะม่วงยายกล่ำ จังหวัดนครปฐม : ส้มโอนครชัยศรี จังหวัดปทุมธานี : กล้วยหอมทองปทุม ข้าวหอมปทุมธานี)</p> <p>S12 มีพื้นที่ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นศูนย์กลางบริหารราชการ ศูนย์กลางเศรษฐกิจ และแหล่งธุรกิจสำคัญของประเทศ</p>	<p>W5 ภาคเอกชนให้ความสนใจในการพัฒนาภาคเกษตรน้อยกว่าภาคอุตสาหกรรม เนื่องจากเป็นกลุ่มจังหวัดที่ภาคอุตสาหกรรมเจริญเติบโต และมีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูง</p> <p>W6 เกษตรกรรุ่นใหม่ที่สนใจทำการเกษตรอย่างจริงจังมีน้อย</p> <p>W7 ทำการเกษตรเชิงพาณิชย์ ใช้สารเคมีในการผลิต มุ่งเน้นปริมาณ คุณภาพผลผลิตที่ได้จากสารเคมี ไม่เห็นความสำคัญของการลดใช้สารเคมี และจัดทำมาตรฐานสินค้า</p> <p>W8 การรวมกลุ่มเกษตรกรขาดความต่อเนื่อง และไม่เข้มแข็ง</p>

ตารางที่ 37 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรของกลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล (ต่อ)

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
<p>S13 การปฏิบัติงานแต่ละจังหวัดจะรับนโยบายจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผ่านแต่ละกรมลงมาอย่างต่อเนื่อง (แนวทางการพัฒนาเป็นในรูปแบบเดียวกันแต่ต่างที่รายละเอียดของแต่ละพื้นที่)</p> <p>S14 มีระบบการทำงานแบบบูรณาการทุกภาคส่วน (ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน)</p> <p>S15 มีบุคลากรที่มีความรู้ หน่วยงานสถาบันการศึกษาให้การสนับสนุนองค์ความรู้ด้านเกษตร เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตร</p> <p>S16 มีเกษตรกรที่เป็นผู้รู้ด้านเกษตร ประชาชนชาวบ้าน Smart farmer และ Young Smart farmer</p> <p>S17 มีการใช้เครื่องมือเครื่องจักรเทคโนโลยี ทดแทนแรงงาน และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต</p> <p>S18 มีความร่วมมือระหว่างเกษตรกรกับสถาบันการศึกษา ในการพัฒนาการเกษตร และเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร</p> <p>S19 เกษตรกรรุ่นใหม่มีความรู้ เปิดรับและนำเทคโนโลยี นวัตกรรมมาใช้ในฟาร์ม</p> <p>S20 ผู้บริหารในจังหวัดให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาภาคเกษตร</p> <p>S21 ผู้บริหารในจังหวัดมุ่งเน้นให้ความรู้แก่เกษตรกร เพื่อพัฒนาด้านการเกษตร มีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้กระจายทุกอำเภอ</p> <p>S22 ผู้บริหารในจังหวัดมีการติดตามผลการดำเนินงานโครงการในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง</p> <p>S23 การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหรือแนวคิดทฤษฎีใหม่มาใช้ในการทำการเกษตร จะช่วยลดความเสี่ยงในการทำการเกษตรที่อาจเกิดขึ้นได้</p> <p>S24 สินค้าเกษตรอัตลักษณ์เป็นสินค้าที่มีคุณค่า พัฒนาเป็นสินค้าพรีเมียมได้</p>	
โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
<p>O1 แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) มีความชัดเจน เป็นกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนงานด้านเกษตร</p> <p>O2 นโยบายของรัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาคเกษตร</p>	

ตารางที่ 37 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรของกลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล (ต่อ)

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
<p>O3 องค์การสหประชาชาติ กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) เป้าหมายที่ 2 ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน</p> <p>O4 จังหวัดปริมณฑลเป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร ทำให้ได้รับการพัฒนาในหลายด้าน</p> <p>O5 ระบบการซื้อขายออนไลน์มีการพัฒนาหลายช่องทาง ผู้ซื้อและผู้ขาย สามารถเข้าถึงกันได้ง่าย</p> <p>O6 ตลาดอาหารสุขภาพมีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่อง</p> <p>O7 คนรุ่นใหม่เติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ต ทำให้มีการแสวงหาข้อมูลข่าวสารและความรู้ใหม่ๆ ได้อย่างรวดเร็ว</p> <p>O8 มุมมองคนรุ่นใหม่ต่อภาคเกษตรดีขึ้น</p> <p>O9 ปัจจุบันเข้าสู่สังคมไร้เงินสด หรือ Cashless Society ทำให้สะดวกในการใช้จ่าย และทำธุรกรรมทางการเงิน</p> <p>O10 การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม และเทคโนโลยีชีวภาพมีความก้าวหน้า</p> <p>O11 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทำให้มีความก้าวหน้าด้านการขนส่งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ</p> <p>O12 กระแสรักสิ่งแวดล้อม ทำให้ความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมขยายเพิ่มมากขึ้น</p> <p>O13 แผนพัฒนาประเทศทุกระดับให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม</p> <p>O14 พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร (เป็นแนวทางในการจัดทำมาตรฐานสินค้าเกษตร)</p> <p>O15 พระราชบัญญัติควบคุมการหยุดเผาในที่โล่งแจ้ง และพื้นที่การเกษตร</p>	<p>T1 เสถียรภาพทางการเมืองส่งผลการตัดสินใจของนักลงทุน</p> <p>T2 การเปิดเสรีทางการค้าส่งผลกระทบต่อสินค้าเกษตรหลายชนิด</p> <p>T3 ค่าจ้างแรงงานภาคอุตสาหกรรมสูงกว่าภาคเกษตร</p> <p>T4 การขยายตัวของกรุงเทพมหานคร ส่งผลมายังจังหวัดปริมณฑล ทำให้พื้นที่เกษตรลดลง ชุมชนเมืองเพิ่มขึ้น</p> <p>T5 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (climate change) ทำให้เกิดภัยพิบัติ</p> <p>T6 สิ่งแวดล้อมเป็นข้อกีดกันทางการค้า</p> <p>T7 ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันเสื่อมโทรม</p>

3. การวิเคราะห์ SWOT Analysis

จากการวิเคราะห์ SWOT Analysis สามารถนำไปสังเคราะห์และสรุปเชื่อมโยงกับการกำหนด TOWS Matrix ได้ดังตารางที่ 38

ตารางที่ 38 TOWS Matrix

Internal Factor	Internal Strengths (S)	Internal Weaknesses (W)
	<p>S1 มีการจัดทำ และขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรระดับจังหวัด</p> <p>S2 ในพื้นที่ที่มีการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจสีเขียว (BCG Model) ด้านเกษตร</p> <p>S3 แผนพัฒนาจังหวัดให้ความสำคัญและมีการขับเคลื่อนด้านการเกษตรอย่างต่อเนื่อง (โครงการต่างๆ ด้านการเกษตร/จัดงานแสดงสินค้าเกษตรประจำปี)</p> <p>S4 การขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการบูรณาการร่วมกันหลายหน่วยงานทั้งในและนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด คณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด)</p> <p>S5 เป็นแหล่งเกษตรกรรมที่อุดมสมบูรณ์ ผลผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง (น้ำจืดน้ำเค็ม)</p> <p>S6 มีการคมนาคมที่พร้อม ทันสมัย ทั้งทางบก ทางน้ำ ทางราง ทางอากาศที่ครอบคลุมการเชื่อมโยงระหว่างจังหวัด ระหว่างภาค และระหว่างประเทศได้</p> <p>S7 เป็นแหล่งรวมของแม่น้ำสายสำคัญ มีแหล่งธรรมชาติ และระบบชลประทานเหมาะแก่การเกษตร</p> <p>S8 เป็นที่ตั้งของสถาบันการศึกษาทุกระดับชั้น สามารถสนับสนุนความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และวิจัย พัฒนาด้านการเกษตรได้</p> <p>S9 มีศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้าเกษตร (ตลาดไท ตลาดสี่มุมเมืองจังหวัดปทุมธานี ตลาดปลาบางเลนธานี ตลาดปทุมมงคล ตลาดกลางผักและผลไม้จังหวัดนครปฐม ตลาดกลางบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี</p> <p>S10 มีอุตสาหกรรมเกษตรในพื้นที่ เช่น อุตสาหกรรมอาหารทะเล อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร เป็นต้น</p> <p>S11 มีสินค้าเกษตร สินค้าเกษตรอัตลักษณ์ที่มีชื่อเสียง (จังหวัดสมุทรปราการ : ผลิตบางบ่อ มะม่วงน้ำดอกไม้สมุทรปราการ จังหวัดนนทบุรี : ทุเรียนนนทบุรี กระท้อนทองบางกร่าง มะม่วงยายกล่ำ จังหวัดนครปฐม : ส้มโอนครชัยศรี จังหวัดปทุมธานี : กล้วยหอมทองปทุม ข้าวหอมปทุมธานี</p>	<p>W1 มีโรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญ ทำให้คนรุ่นใหม่หันไปทำงานโรงงานอุตสาหกรรม</p> <p>W2 เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ เกษตรกรรุ่นใหม่มีสัดส่วนไม่มาก แรงงานภาคเกษตร ขาดแคลน</p> <p>W3 การขยายตัวของชุมชนเมือง และอุตสาหกรรม รุกล้ำพื้นที่ทำการเกษตร</p> <p>W4 การพัฒนาอุตสาหกรรม การขยายตัวของชุมชนเมือง ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม (น้ำท่วม ฝุ่นควัน น้ำเสีย ขยะ)</p> <p>W5 ภาคเอกชนให้ความสนใจในการพัฒนาภาคเกษตรน้อยกว่าภาคอุตสาหกรรม เนื่องจากเป็นกลุ่มจังหวัดที่ภาคอุตสาหกรรมเจริญเติบโต และมีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูง</p> <p>W6 เกษตรกรรุ่นใหม่ที่สนใจทำการเกษตรอย่างจริงจังมีน้อย</p> <p>W7 ทำการเกษตรเชิงพาณิชย์ ใช้สารเคมีในการผลิต มุ่งเน้นปริมาณคุณภาพผลผลิตที่ได้จากสารเคมี ไม่เห็นความสำคัญของการลดใช้สารเคมี และจัดทำมาตรฐานสินค้า</p> <p>W8 การรวมกลุ่มเกษตรกรขาดความต่อเนื่อง และไม่เข้มแข็ง</p>

	<p>S12 มีพื้นที่ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นศูนย์กลางบริหารราชการ ศูนย์กลางเศรษฐกิจ และแหล่งธุรกิจสำคัญของประเทศ</p> <p>S13 การปฏิบัติงานแต่ละจังหวัดจะรับนโยบายจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผ่านแต่ละกรมลงมาตั้งแต่พื้นที่ (แนวทางการพัฒนาเป็นในรูปแบบเดียวกัน แตกต่างที่รายละเอียดของแต่ละพื้นที่)</p> <p>S14 มีระบบการทำงานแบบบูรณาการทุกภาคส่วน (ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน)</p> <p>S15 มีบุคลากรที่มีความรู้ หน่วยงานสถาบันการศึกษา ให้การสนับสนุนองค์ความรู้ด้านเกษตร เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตร</p> <p>S16 มีเกษตรกรที่เป็นผู้รู้ด้านเกษตร ปรชาษฐ์ชาวบ้าน Smart farmer และ Young Smart farmer</p> <p>S17 มีการใช้เครื่องมือเครื่องจักรเทคโนโลยี ทดแทนแรงงาน และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต</p> <p>S18 มีความร่วมมือระหว่างเกษตรกรกับสถาบันสถาบันการศึกษา ในการพัฒนาการเกษตร และเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร</p> <p>S19 เกษตรกรรุ่นใหม่มีความรู้ เปิดรับและนำเทคโนโลยี นวัตกรรมมาใช้ในฟาร์ม</p> <p>S20 ผู้บริหารในจังหวัดให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาภาคเกษตร</p> <p>S21 ผู้บริหารในจังหวัดมุ่งเน้นให้ความรู้แก่เกษตรกร เพื่อพัฒนาด้านการเกษตร มีการจัดตั้งศูนย์เรียนกระจายทุกอำเภอ</p> <p>S22 ผู้บริหารในจังหวัดมีการติดตามผลการดำเนินงานโครงการในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง</p> <p>S23 การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหรือแนวคิดทฤษฎีใหม่มาใช้ในการทำการเกษตร จะช่วยลดความเสี่ยงในการทำการเกษตรที่อาจเกิดขึ้นได้</p> <p>S24 สินค้าเกษตรอัตลักษณ์เป็นสินค้าที่มีคุณค่า พัฒนาเป็นสินค้าพรีเมียมได้</p>	
--	--	--

External Factor	SO Strategies (กลยุทธ์เชิงรุก)	WO Strategies (กลยุทธ์เชิงแก้ไข)
<p>External Opportunity (O)</p> <p>O1 แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) มีความชัดเจน เป็นกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนงานด้านเกษตร</p>	<p>S1 S2 S3 S4 S5 O1 O2 O3 O6 O12 O13 O14 O15</p> <p>ส่งเสริมการทำสินค้าเกษตรที่มีมาตรฐาน มีความปลอดภัยทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม</p>	<p>W1 W2 O10 สนับสนุนกลุ่มเกษตรกรให้บริการทางการเกษตร (Agricultural service Provider : ASP) ส่งเสริมการใช้เครื่องมือ เครื่องจักร ในการทำการเกษตร ทั้งพืช ปศุสัตว์ และประมง เพื่อทดแทนแรงงาน</p>
External Factor	SO Strategies (กลยุทธ์เชิงรุก)	WO Strategies (กลยุทธ์เชิงแก้ไข)
<p>O2 นโยบายของรัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาคเกษตร</p> <p>O3 องค์การสหประชาชาติ กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) เป้าหมายที่ 2 ยุติความหิวโหยบรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน</p> <p>O4 จังหวัดปริมณฑลเป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร ทำให้ได้รับการพัฒนาในหลายด้าน</p> <p>O5 ระบบการซื้อขายออนไลน์มีการพัฒนาหลายช่องทาง ผู้ซื้อและผู้ขาย สามารถเข้าถึงกันได้ง่าย</p> <p>O6 ตลาดอาหารสุขภาพมีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่อง</p> <p>O7 คนรุ่นใหม่เติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ต ทำให้มีการแสวงหาข้อมูลข่าวสารและความรู้ใหม่ๆ ได้อย่างรวดเร็ว</p> <p>O8 มุมมองคนรุ่นใหม่ต่อภาคเกษตรดีขึ้น</p> <p>O9 ปัจจุบันเข้าสู่สังคมไร้เงินสด หรือ Cashless Society ทำให้สะดวกในการใช้จ่าย และทำธุรกรรมทางการเงิน</p> <p>O10 การพัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรม และเทคโนโลยีชีวภาพมีความก้าวหน้า</p>	<p>S1 S2 S3 S4 S8 S17 S19 O2 O10 O12 O13 ส่งเสริมการนำเทคโนโลยี และนวัตกรรมมาใช้ในการเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร</p> <p>S9 S10 O5 O7 O9 สนับสนุนเกษตรกรเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลผลิต โดยใช้การตลาดออนไลน์</p> <p>S4 S10 O10 เชื่อมโยงกลุ่มเกษตรกรกับภาคเกษตรอุตสาหกรรม ภายใต้การบริหารจัดการสมดุลระหว่าง Demand และ Supply</p> <p>S4 S6 S9 S12 O4 O11 เชื่อมโยงตลาดภายในประเทศ และอนุภูมิภาค โดยใช้โอกาสและความได้เปรียบของที่ตั้ง</p> <p>S11 S24 O1 ส่งเสริมสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ให้เป็นที่รู้จัก เพิ่มมูลค่า มีเรื่องราว และทันสมัย</p> <p>S8 S15 S18 S19 O4 O10 O11 พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร ระบบสารสนเทศการเกษตร การจัดทำ Big Data ระบบเฝ้าระวังและเตือนภัย เพื่อพัฒนาภาคเกษตร</p> <p>S6 S12 O4 O11 ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ ให้นำสนใจและมีความปลอดภัย</p>	<p>W1 W2 W6 O8 สร้างทัศนคติและค่านิยมใหม่ให้เห็นว่าเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก เป็นรากฐานสำคัญของประเทศ</p> <p>W7 O6 O8 O12 O13 ส่งเสริมเกษตรกรรุ่นใหม่ทำเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย ลดการใช้สารเคมีในการผลิต</p>

External Factor	SO Strategies (กลยุทธ์เชิงรุก)	WO Strategies (กลยุทธ์เชิงแก้ไข)
<p>O11 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทำให้มีความก้าวหน้าด้านการขนส่งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ</p> <p>O12 กระแสรักรสิ่งแวดล้อม ทำให้ความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมขยายเพิ่มมากขึ้น</p> <p>O13 แผนพัฒนาประเทศทุกระดับให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม</p> <p>O14 พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร (เป็นแนวทางในการจัดทำมาตรฐานสินค้าเกษตร)</p> <p>O15 พระราชบัญญัติควบคุมการหยุดเผาในที่โล่งแจ้ง และพื้นที่การเกษตร</p>		
	ST Strategies (กลยุทธ์เชิงป้องกัน)	WT Strategies (กลยุทธ์เชิงรับ)
<p>External Threats (T)</p> <p>T1 เสถียรภาพทางการเมืองส่งผลการตัดสินใจของนักลงทุน</p> <p>T2 การเปิดเสรีทางการค้าส่งผลกระทบต่อสินค้าเกษตรหลายชนิด</p> <p>T3 ค่าจ้างแรงงานภาคอุตสาหกรรมสูงกว่าภาคเกษตร</p> <p>T4 การขยายตัวของกรุงเทพมหานคร ส่งผลมายังจังหวัดปริมณฑล ทำให้พื้นที่เกษตรลดลง ชุมชนเมืองเพิ่มขึ้น</p> <p>T5 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (climate change) ทำให้เกิดภัยพิบัติ</p> <p>T6 สิ่งแวดล้อมเป็นข้อกีดกันทางการค้า</p> <p>T7 ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันเสื่อมโทรม</p>	<p>S2 S18 T5 T6 T7 ส่งเสริมการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม คุ่มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด Zero waste (ของเสีย ขยะ เป็นศูนย์) และคำนึงถึงความสมดุลของภาวะระบบนิเวศ</p> <p>S5 S6 S7 S11 S13 T1 T2 T3 พัฒนาภาคเกษตรองค์ความรู้ด้านเกษตรในระดับพื้นที่แบบบูรณาการ มีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน มุ่งสู่เกษตรมูลค่าสูง</p> <p>S20 S21 S22 S23 T1 T3 ส่งเสริมประชาสัมพันธ์ ให้เห็นถึงความสำคัญ การสร้างอาชีพ และรายได้จากภาคเกษตร</p>	<p>W3 W5 W6 W8 T3 T4 ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต แปรรูปเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร สร้างความเข้มแข็งภาคเกษตร</p> <p>W4 T5 T6 พัฒนาแหล่งน้ำและระบบชลประทาน ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ เพื่อแก้ปัญหาน้ำท่วมภัยแล้ง และรองรับความต้องการใช้น้ำในภาคเกษตร</p>

ส่วนที่ 4

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)

1. เป้าหมายการพัฒนา

มุ่งสู่เกษตรมูลค่าสูง สร้างความเข้มแข็งด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ภาคเกษตรยั่งยืน และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

2. ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล

2.1 อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในพื้นที่ภาคกลางปริมณฑลสาขาเกษตรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 4.5 ต่อปี

2.2 รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ต่อปี

2.3 อัตราส่วนของหนี้สินต่อรายได้เงินสดเฉลี่ยสุทธิของครัวเรือนเกษตรกรลดลงร้อยละ 5 ต่อปี

3. ประเด็นการพัฒนา

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทานด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง

วัตถุประสงค์

1. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ สินค้าแปรรูปและผลิตภัณฑ์ด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรม
2. เพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่

ตัวชี้วัด

1. มูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น
2. มูลค่าสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพเพิ่มขึ้น
3. มูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าสูงขึ้น
4. รายได้จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป การผลิตสินค้าเกษตรที่มีมาตรฐาน สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร ปรับโครงสร้างการผลิตจากผลิตมากแต่สร้างรายได้น้อย (More for Less) ไปสู่การผลิตน้อยแต่สร้างรายได้มาก (Less for More)
2. พัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเกษตร Smart Farming เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับ สามารถติดตามแหล่งที่มาของสินค้า (Traceability) ได้ตลอดกระบวนการ
3. ส่งเสริมเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรในการทำมาตรฐานสินค้า มาตรฐานฟาร์ม ที่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค และผู้ประกอบการ และสนับสนุนเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรให้เข้าถึงระบบการตรวจรับรองให้มากขึ้น
4. พัฒนาองค์ความรู้ด้านการเกษตร ต่อยอดการผลิตแบบเดิมสู่อุตสาหกรรมเกษตรที่มีความซับซ้อนและมีมูลค่าที่สูงขึ้น
5. ส่งเสริมสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ให้เป็นที่รู้จัก เพิ่มมูลค่า มีเรื่องราว และทันสมัย
6. ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ ให้น่าสนใจ และมีความปลอดภัย สร้างจุดขาย และชูความโดดเด่นในพื้นที่ เชื่อมโยงไปสู่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบครบวงจร

โครงการสำคัญ

1. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น
2. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้า
3. โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร
4. โครงการสร้างความเชื่อมั่นสินค้าเกษตรและอาหาร
5. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ
6. โครงการส่งเสริมการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น
7. โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร
8. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน
9. โครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทานด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

วัตถุประสงค์

1. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน
2. เกษตรกรเข้าถึง และใช้ประโยชน์เครื่องมือ เครื่องจักร เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเกษตร
3. เพิ่มโอกาสในการเชื่อมโยงตลาดจากเกษตรกรสู่ภาคเอกชน จากภาคเกษตรสู่ภาคอุตสาหกรรม
4. ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงระบบสารสนเทศการเกษตร ระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยการเกษตร

และนำไปใช้ประโยชน์ได้

ตัวชี้วัด

1. มูลค่าสินค้าเกษตรที่สำคัญในพื้นที่เพิ่มขึ้น
2. รายได้จากการดำเนินธุรกิจการให้บริการทางการเกษตรของกลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกรเพิ่มขึ้น
3. ช่องทางการตลาด การเชื่อมโยงตลาดของเกษตรกรเพิ่มขึ้น
4. จำนวนผู้ใช้บริการระบบสารสนเทศการเกษตร ระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยการเกษตรเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์สินค้าเกษตร เพื่ออำนวยความสะดวกและเอื้อต่อการบริหารจัดการสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ตลอดห่วงโซ่อุปทานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. สนับสนุน Smart Farmer/Young Smart Farmer กลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกรให้บริการทางการเกษตร (Agricultural service Provider: ASP) ส่งเสริมการใช้เครื่องมือ เครื่องจักร ในการทำการเกษตร ทั้งพืช ปศุสัตว์ และประมง เพื่อทดแทนแรงงาน

3. สนับสนุน Smart Farmer/Young Smart Farmer ให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรในยุคดิจิทัล

4. พัฒนาระบบสารสนเทศการเกษตร การจัดทำ Big Data ระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยการเกษตร ที่มีความเป็นปัจจุบัน ทันสมัย ทันต่อเวลา โดยเชื่อมโยงทุกภาคส่วนในทุกระดับ

5. เชื่อมโยงกลุ่มเกษตรกรกับภาคเกษตรอุตสาหกรรม ภายใต้การบริหารจัดการสมดุลระหว่าง Demand และ Supply

6. เชื่อมโยงตลาดภายในประเทศ และอนุภูมิภาค โดยใช้โอกาสและความได้เปรียบของที่ตั้ง

7. พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกลุ่มเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร รวมถึงเชื่อมโยงไปยังผู้ประกอบการ ภาคเอกชน

8. สนับสนุนเกษตรกรเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลผลิต ศูนย์กระจายสินค้า และการตลาดออนไลน์

9. ส่งเสริมความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานด้านวิจัยและพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและต่อยอดผลงานวิจัยสู่เชิงพาณิชย์

โครงการสำคัญ

1. โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ
2. โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีอัจฉริยะครบวงจร
3. โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่
4. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-map)

5. โครงการพัฒนาประสิทธิภาพโลจิสติกส์เกษตรเพื่อลดการสูญเสีย

6. โครงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพยากรณ์ผลผลิตสินค้า

เกษตร

7. โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร
8. โครงการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน
9. โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง
10. โครงการจัดทำระบบสารสนเทศการเกษตร Big Data ระดับจังหวัด
11. โครงการจัดทำระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยการเกษตร
12. โครงการพัฒนาเกษตรกรสู่เกษตรกรอุตสาหกรรม
13. โครงการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกร

และภาคเอกชน

14. โครงการส่งเสริมการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร
15. โครงการส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายตลาดสินค้าเกษตรหรือตลาดเกษตรกร
16. โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
17. โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน
18. โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer และ Young Smart Farmer)
19. โครงการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกร

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. การใช้ทรัพยากรการเกษตรอย่างเหมาะสม คุ่มค่า
2. พื้นที่ทางการเกษตรมีการบริหารจัดการแหล่งน้ำทั่วถึง
3. ปริมาณมลพิษภาคการเกษตรสู่สิ่งแวดล้อมลดลง

ตัวชี้วัด

1. มูลค่าเพิ่มวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรสูงขึ้น
2. จำนวนเกษตรกรที่ทำการเกษตรปลอดภัย และเกษตรกรอินทรีย์เพิ่มขึ้น
3. ร้อยละของพื้นที่ทางการเกษตรที่ได้รับประโยชน์จากการบริหารจัดการแหล่งน้ำเพิ่มขึ้น
4. ร้อยละของพื้นที่การเกษตรที่ประสบอุทกภัยและภัยแล้งลดลง
5. ร้อยละของการลดจำนวนจุดความร้อน (Hotspot) ในพื้นที่เกษตรเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริมการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม คุ่มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด Zero waste (ของเสีย ขยะเป็นศูนย์) และคำนึงถึงความสมดุลของระบบนิเวศ
2. พัฒนาแหล่งน้ำและระบบชลประทาน ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ เพื่อแก้ปัญหาหน้าท่วม ภัยแล้ง และรองรับความต้องการใช้น้ำในภาคเกษตร
3. ส่งเสริมการจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสารเคมีในภาคเกษตร ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล
4. ส่งเสริมให้มีการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อรักษาที่ดินไว้เป็นพื้นที่เกษตรกรรมให้มากขึ้น

โครงการสำคัญ

1. โครงการขับเคลื่อน BCG Model
2. โครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร
3. โครงการบริหารจัดการน้ำ พัฒนาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน
4. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร
5. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการของเสียจากพื้นที่เกษตร

สาระสำคัญของแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)

เป้าหมายการพัฒนา “มุ่งสู่เกษตรมูลค่าสูง สร้างความเข้มแข็งด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ภาคเกษตรยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม”

ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล

1. อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในพื้นที่ภาคกลางปริมณฑลสาขาเกษตรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 4.5 ต่อปี
2. รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ต่อปี
3. อัตราส่วนของหนี้สินต่อรายได้เงินสดสุทธิของครัวเรือนเกษตรกรลดลงร้อยละ 5 ต่อปี

ประเด็นการพัฒนาที่ 1

ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง

ตัวชี้วัด

1. มูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น
2. มูลค่าสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพเพิ่มขึ้น
3. มูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าสูงขึ้น
4. รายได้จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป การผลิตสินค้าเกษตรที่มีมาตรฐาน สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร ปรับโครงสร้างการผลิตจากผลิตมากแต่สร้างรายได้น้อย (More for Less) ไปสู่การผลิตน้อยแต่สร้างรายได้มาก (Less for More)
2. พัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเกษตร Smart Farming เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับ สามารถติดตามแหล่งที่มาของสินค้า (Traceability) ได้ตลอดกระบวนการ
3. ส่งเสริมเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรในการทำมาตรฐานสินค้า มาตรฐานฟาร์ม ที่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคและผู้ประกอบการ และสนับสนุนเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ให้เข้าถึงระบบการตรวจรับรองให้มากขึ้น
4. พัฒนาการความรู้ด้านการเกษตร ต่อยอดการผลิตแบบเดิมสู่อุตสาหกรรมเกษตรที่มีความซับซ้อนและมีมูลค่าที่สูงขึ้น
5. ส่งเสริมสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ให้เป็นที่รู้จัก เพิ่มมูลค่า มีเรื่องราว และทันสมัย
6. ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ ให้น่าสนใจ และมีความปลอดภัย สร้างจุดขาย และชูความโดดเด่นในพื้นที่ เชื่อมโยงไปสู่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบครบวงจร

ประเด็นการพัฒนาที่ 2

ส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทานด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

ตัวชี้วัด

1. มูลค่าสินค้าเกษตรที่สำคัญในพื้นที่เพิ่มขึ้น
2. รายได้จากการค้าในธุรกิจการให้บริการทางการเกษตรของกลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกรเพิ่มขึ้น
3. ช่องทางการตลาด การเชื่อมโยงตลาดของเกษตรกรเพิ่มขึ้น
4. จำนวนผู้ใช้บริการระบบสารสนเทศการเกษตร ระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยการเกษตรเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์สินค้าเกษตร เพื่ออำนวยความสะดวกและอื้อต่อการบริหารจัดการสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ตลอดโซ่อุปทานอย่างมีประสิทธิภาพ
2. สนับสนุน Smart Farmer/Young Smart Farmer กลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกรให้บริการทางการเกษตร (Agricultural service Provider: ASP) ส่งเสริมการใช้เครื่องมือ เครื่องจักร ในการทำการเกษตร ทั้งพืช ปศุสัตว์ และประมง เพื่อทดแทนแรงงาน
3. สนับสนุน Smart Farmer/Young Smart Farmer ให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรในยุคดิจิทัล
4. พัฒนาระบบสารสนเทศการเกษตร การจัดทำ Big Data ระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยการเกษตร ที่มีความเป็นปัจจุบัน ทันสมัย ทันต่อเวลา โดยเชื่อมโยงทุกภาคส่วนในทุกระดับ
5. เชื่อมโยงกลุ่มเกษตรกรกับภาคเกษตรอุตสาหกรรม ภายใต้การบริหารจัดการสมดุลระหว่าง Demand และ Supply
6. เชื่อมโยงตลาดภายในประเทศ และอนุภูมิภาค โดยใช้โอกาสและรายได้เปรียบของที่ตั้ง
7. พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกลุ่มเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร รวมถึงเชื่อมโยงไปยังผู้ประกอบการ ภาคเอกชน
8. สนับสนุนเกษตรกรเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลผลิต ศูนย์กระจายสินค้า และการตลาดออนไลน์
9. ส่งเสริมความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานด้านวิจัยและพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและต่อยอดผลงานวิจัยสู่เชิงพาณิชย์

ประเด็นการพัฒนาที่ 3

ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและ

ตัวชี้วัด

1. มูลค่าเพิ่มวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรสูงขึ้น
2. จำนวนเกษตรกรที่ทำการเกษตรปลอดภัย และเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น
3. ร้อยละของพื้นที่ทางการเกษตรที่ได้รับประโยชน์จากการบริหารจัดการแหล่งน้ำเพิ่มขึ้น
4. ร้อยละของพื้นที่การเกษตรที่ประสบอุทกภัยและภัยแล้งลดลง
5. ร้อยละของการลดจำนวนจุดความร้อน (Hotspot) ในพื้นที่เกษตรเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริมการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม คุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด Zero waste (ของเสียขยะเป็นศูนย์) และคำนึงถึงความสมดุลของระบบนิเวศ
2. พัฒนาแหล่งน้ำและระบบชลประทาน ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ เพื่อแก้ปัญหาหน้าท่วม ภัยแล้ง และรองรับความต้องการใช้น้ำในภาคเกษตร
3. ส่งเสริมการจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสารเคมีในภาคเกษตรให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล
4. ส่งเสริมให้มีการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อรักษาที่ดินไว้เป็นพื้นที่เกษตรกรรมให้มากขึ้น

ตารางที่ 39 แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)

ประเด็นการพัฒนา	วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					แนวทางพัฒนา
			2566	2567	2568	2569	2570	
1. ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง	1.1 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ สินค้าแปรรูปและผลิตภัณฑ์ด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรม	1.1.1 มูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น	ร้อยละ 5	ร้อยละ 5	ร้อยละ 5	ร้อยละ 5	ร้อยละ 5	- ส่งเสริมเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ในการทำมาตรฐานสินค้า มาตรฐานฟาร์ม ที่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค และผู้ประกอบการ
		1.1.2 มูลค่าสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพเพิ่มขึ้น	ร้อยละ 4	ร้อยละ 4	ร้อยละ 4	ร้อยละ 4	ร้อยละ 4	- ส่งเสริมเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ในการทำมาตรฐานสินค้า มาตรฐานฟาร์ม ที่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค และผู้ประกอบการ และเข้าถึงระบบตรวจรับรองให้มากขึ้น - ส่งเสริมสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ให้เป็นที่รู้จัก เพิ่มมูลค่า มีเรื่องราว และทันสมัย
		1.1.3 มูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าสูงขึ้น	ร้อยละ 4	ร้อยละ 4	ร้อยละ 4	ร้อยละ 4	ร้อยละ 4	- ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป การผลิตสินค้าเกษตรที่มีมาตรฐาน สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร ปรับโครงสร้างการผลิตจากผลิตมาก แต่สร้างรายได้ น้อย ไปสู่การผลิตน้อยแต่สร้างรายได้มาก - พัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเกษตร Smart Farming เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับ สามารถติดตามแหล่งที่มาของสินค้า (Traceability) ได้ตลอดกระบวนการ

ตารางที่ 39 แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) (ต่อ)

ประเด็นการพัฒนา	วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					แนวทางพัฒนา
			2566	2567	2568	2569	2570	
								- พัฒนางองค์ความรู้ด้านการเกษตร ต่อยอดการผลิตแบบเดิมสู่ อุตสาหกรรมเกษตรที่มีความซับซ้อน และมีมูลค่าที่สูงขึ้น
		1.2.1 รายได้จากการท่องเที่ยว เชิงเกษตรเพิ่มขึ้น	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 12	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 12	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 12	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 12	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 12	- ส่งเสริมและพัฒนากท่องเที่ยวเชิง เกษตรในพื้นที่ที่น่าสนใจ และมี ความปลอดภัย สร้างจุดขาย และชู ความโดดเด่นในพื้นที่ เชื่อมโยงไปสู่ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบ ครบวงจร
2. ส่งเสริมประสิทธิภาพการ ผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทาน ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม	2.1 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน	2.1.1 มูลค่าสินค้าเกษตรที่สำคัญ ในพื้นที่เพิ่มขึ้น	ร้อยละ 3	ร้อยละ 3	ร้อยละ 3	ร้อยละ 3	ร้อยละ 3	- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบ โลจิสติกส์สินค้าเกษตร เพื่ออำนวยความสะดวก และการจัดการสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ ตลอดห่วงโซ่อุปทานอย่างมีประสิทธิภาพ - ส่งเสริมความร่วมมือกับ สถาบันการศึกษา หน่วยงานด้านวิจัย และพัฒนาสินค้าเกษตร และ ผลิตภัณฑ์ ให้มีความสำคัญกับการ ส่งเสริมและต่อยอดผลงานวิจัยสู่เชิง พาณิชย์
	2.2 เกษตรกรเข้าถึง และใช้ ประโยชน์เครื่องมือ เครื่องจักร เทคโนโลยี และนวัตกรรมทาง การเกษตร	2.2.1 รายได้จากการดำเนินธุรกิจ การให้บริการทางการเกษตรของ กลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกร เพิ่มขึ้น	ร้อยละ 3	ร้อยละ 3	ร้อยละ 3	ร้อยละ 3	ร้อยละ 3	- สนับสนุน Smart Farmer/Young Smart Farmer กลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกรให้บริการทางการเกษตร (Agricultural service Provider: ASP) ส่งเสริมการใช้เครื่องมือ เครื่องจักร ในการทำการเกษตร ทั้งพืช ปศุสัตว์ และประมง เพื่อ ทดแทนแรงงาน

ตารางที่ 39 แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) (ต่อ)

ประเด็นการพัฒนา	วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					แนวทางพัฒนา
			2566	2567	2568	2569	2570	
								- สนับสนุน Smart Farmer/Young Smart Farmer ให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรในยุคดิจิทัล
	2.3 เพิ่มโอกาสในการเชื่อมโยงตลาดจากเกษตรกรสู่ภาคเอกชน จากภาคเกษตรสู่ภาคอุตสาหกรรม	2.3.1 ช่องทางการตลาด การเชื่อมโยงตลาดของเกษตรกรเพิ่มขึ้น	1 ช่องทาง/จังหวัด	1 ช่องทาง/จังหวัด	1 ช่องทาง/จังหวัด	1 ช่องทาง/จังหวัด	1 ช่องทาง/จังหวัด	- เชื่อมโยงกลุ่มเกษตรกรกับภาคเกษตรอุตสาหกรรม ภายใต้การบริหารจัดการสมดุลระหว่าง Demand และ Supply - เชื่อมโยงตลาดภายในประเทศ และอนุภูมิภาค โดยใช้โอกาสและความได้เปรียบของที่ตั้ง - พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกลุ่มเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร รวมถึงเชื่อมโยงไปยังผู้ประกอบการ ภาคเอกชน - สนับสนุนเกษตรกรเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลผลิต ศูนย์กระจายสินค้า และการตลาดออนไลน์
	2.4 ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงระบบสารสนเทศการเกษตร ระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยการเกษตร และนำไปใช้ประโยชน์ได้	2.4.1 จำนวนผู้ให้บริการระบบสารสนเทศการเกษตร ระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยการเกษตรเพิ่มขึ้น	ร้อยละ 10	ร้อยละ 10	ร้อยละ 10	ร้อยละ 10	ร้อยละ 10	- พัฒนาระบบสารสนเทศการเกษตร การจัดทำ Big Data ระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยการเกษตร ที่มีความเป็นปัจจุบัน ทันสมัย ทันต่อเวลา โดยเชื่อมโยงทุกภาคส่วนในทุกระดับ

ตารางที่ 39 แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) (ต่อ)

ประเด็นการพัฒนา	วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					แนวทางพัฒนา
			2566	2567	2568	2569	2570	
3. ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน	3.1 การใช้ทรัพยากรการเกษตรอย่างเหมาะสม คุ่มค่า	3.1.1 มูลค่าเพิ่มวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรสูงขึ้น	1 ผลิตภัณฑ์/ จังหวัด	1 ผลิตภัณฑ์/ จังหวัด	1 ผลิตภัณฑ์/ จังหวัด	1 ผลิตภัณฑ์/ จังหวัด	1 ผลิตภัณฑ์/ จังหวัด	- ส่งเสริมการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม คุ่มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด Zero waste (ของเสีย ขยะเป็นศูนย์) และคำนึงถึงความสมดุลของระบบนิเวศ - ส่งเสริมให้มีการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อรักษาที่ดินไว้เป็นพื้นที่เกษตรกรรมให้มากขึ้น
		3.1.2 จำนวนเกษตรกรที่ทำการเกษตรปลอดภัย และเกษตรกรอินทรีย์เพิ่มขึ้น	ร้อยละ 20	ร้อยละ 20	ร้อยละ 20	ร้อยละ 20	ร้อยละ 20	
	3.2 พื้นที่ทางการเกษตรมีการบริหารจัดการแหล่งน้ำทั่วถึง	3.2.1 ร้อยละของพื้นที่ทางการเกษตรที่ได้รับประโยชน์จากการบริหารจัดการแหล่งน้ำ	ร้อยละ 135	ร้อยละ 135	ร้อยละ 135	ร้อยละ 135	ร้อยละ 135	- พัฒนาแหล่งน้ำและระบบชลประทาน ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ เพื่อแก้ปัญหาหน้าท่วม ภัยแล้ง และรองรับความต้องการใช้น้ำในภาคเกษตร
		3.2.2 ร้อยละของพื้นที่การเกษตรที่ประสบอุทกภัยและภัยแล้งลดลง	ร้อยละ 24	ร้อยละ 22	ร้อยละ 20	ร้อยละ 18	ร้อยละ 16	
3.3 ปริมาณมลพิษภาคการเกษตรสู่สิ่งแวดล้อมลดลง	3.3.1 ร้อยละของการลดจำนวนจุดความร้อน (Hotspot) ในพื้นที่เกษตรเพิ่มขึ้น	ร้อยละ 10 /จังหวัด	ร้อยละ 10 /จังหวัด	ร้อยละ 10 /จังหวัด	ร้อยละ 10 /จังหวัด	ร้อยละ 10 /จังหวัด	- ส่งเสริมการจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 7
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
238 ม.4 ต.บางหลวง อ.สรรพยา จ.ชัยนาท 17150
โทรศัพท์ – โทรสาร 056-405-006-8
<http://zone7.oae.go.th>